

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	4
1. SE'nin Yasal Dayanağı ve Niteliği	5
1.1. Yasal Dayanağı	5
1.2. SE'nin Niteliği	6
1.3. SE Genel Kuruluna Uygulanacak Hükümler	7
2. Genel Kurulun Niteliği	10
3. Genel Kurulun Görev Ve Yetkileri	10
3.1. Genel Olarak	10
3.2. Genel Kurulun Devredilemez Görev ve Yetkileri	12
4. Genel Kurulun Yapısı Ve Türleri	13
4.1. Genel Kurulun Yapısı	13
4.2. Genel Kurulun Türleri	13
4.2.2. Davetli – Davetsiz (Çağrılı / Çağrısız)	14
4.2.3. Fiziki – Elektronik Toplantı	14
4.3. Genel Kurulu Çağrıya Yetkili Olanlar	14
4.3.1. Yönetim Kurulu	14
4.3.2. İdari veya Sair Organ veya Yetkili Makam	15
4.3.3. Azlık (Diğer bir deyişle “Azınlık”)	15
4.3.4. Münferit Pay Sahipleri	19
5. Çağrı Usulü	19
5.1. Çağrının Şekli	19
5.2. Çağrının Süresi	20
5.3. Gündemin Belirlenmesi ve Azlığın Gündeme Madde Ekletmesi	20
5.3.1. Gündemin Belirlenmesi	20
5.3.2. Azlığın Gündeme Madde Ekletmesi	22
5.3.3. Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Gündeme Madde Koydurtması	23
6. Genel Kurula Katılmaya Yetkili Olanlar ve Temsil	23
6.1. Genel Kurula Katılmaya Yetkili Olanlar	23
6.1.1. Katılmaya Hakkı Olanlar	23

6.1.2.	Katılmak Zorunda Olanlar	24
6.1.3.	Diğer Kişiler	24
6.2.	Temsil	26
6.2.1.	Genel Olarak	26
6.2.2.	Pay Sahibinin Temsili	26
7.	Genel Kurul Toplantısının İcrası	30
7.1.	Toplantı Yeri	30
7.2.	Toplantının Açılması	31
7.3.	Başkanlık Divanının Oluşturulması	31
7.3.1.	Hazır Bulunanlar Listesi (Hazirun Cetveli).....	31
7.4.	Gündem Bağlılık İlkesi.....	32
7.4.1.	Kural Olarak	32
7.4.2.	İstisnaları	33
7.5.	Oy Hakkı ve Kullanılması.....	34
7.5.1.	Oy Hakkı.....	34
7.5.2.	Oy Kullanma Hakkı.....	36
7.6.	Genel Kurulda Yetersayılar	36
7.6.1.	Toplantı Yetersayısı	36
7.6.2.	Karar Yetersayısı	37
7.6.3.	Ağırlaştırılmış Yetersayılar	38
7.7.	Tutanak ve Karar Alınması	45
7.8.	Toplantı Sonunda Yapılacak İşlemler	46
8.	Elektronik Ortamda Genel Kurul	47
9.	İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu	47
10.	Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı	49
10.1.	Genel Kurul Kararlarının İptali	50
10.2.	Butlan	50
EK -	Konsey Tüzüğü'nün İlgili Hükümleri	52
KISALTMALAR	.....	56
KAYNAKÇA	.....	58

AVRUPA ANONİM ORTAKLIĞI'NDA

(*Societas Europaea*)

“GENEL KURUL”

(6102 SAYILI TTK “ANONİM ŞİRKET” İN GENEL KURULUNA DAİR HÜKÜMLERİ İLE KARŞILAŞTIRMALI OLARAK)¹

ÖZET

AB'de 1959 yılından bu yana süren Avrupa Anonim Ortaklığı (“SE”) ‘yi yaratma fikri, 8.10.2001 tarihli 2157/2001 sayılı Avrupa Anonim Şirketi Statüsüne İlişkin Tüzük’ün kabulü ile sonlanmış ve anılan Konsey Tüzüğü 8.10.2004 yılında yürürlüğe girmiştir. Daha çok büyük teşebbüsler için uygun bir ortaklık şekli olan SE, bir ticaret ortaklığı olup, tüzel kişiliğe sahip sermaye şirkettir. SE bakımından genel kurul, Konsey Tüzüğü 38. Maddesinde SE'nin organizasyonunda yer alması gereken bir organ olarak düzenlenmiştir. Konsey Tüzüğü'nde genel kurula dair hükümler, III. Başlık 4. Bölüm'de 52 ila 60. Maddeler arasında 9 madde olarak düzenlenmiştir. Konsey Tüzüğü'nde hüküm bulunmayan hallerde, boşlukların doldurulması için SE'nin merkezinin bulunduğu üye devletin anonim şirkete uygulanan hükümlerine atıf yapılmaktadır. Bu kapsamda, ülkemiz üye bir devlet ve hukuku ise, AB Müktesebatı anlamında SE'nin merkezi ofisinin bulunduğu üye devlet milli hukuku olduğu varsayımından hareketle, Türkiye'de kurulacak bir SE'nin “genel kurul” una dair usul ve esaslar, Konsey Tüzüğü ve ilgili diğer AB Müktesebatı hükümleri ile 6102 sayılı Ticaret Kanunu'nun Anonim Şirkete dair hükümler karşılaştırılmalı ve birlikte ele alınarak açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Avrupa Anonim Ortaklığı, SE, Societas Europaea, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Genel Kurul.

ABSTRACT

The idea of the European Company (“SE”) since 1959 in EU has ended with the Council Regulation (EC) No 2157/2001 of 8 October 2001 on the Statute for a European company and the above mentioned Council Regulation has entered into force as of October 8, 20104. SE, which is much more suitable for the large enterprises, is an incorporated company, stock corporation. General Meeting is one of the required organ in SE under the provision 38 of the Council Regulation. The provisions with respect to the General Meeting under the Council Regulation is arranged under the among the provisions 52 – 60 of Section 4 of Title III, that are in total 9 provisions. It is referred to the law applicable to public limited companies in the member state in which the SE's registered office is situated in order to filling the gaps for the matters that are not regulated in the Regulation. Within this scope, it is assumed that the Republic of Turkey is a member state and its law is the law applicable to public limited companies in the member state in which the SE's registered office is situated and starting from this assumption, the principles and procedures of the general meeting of the SE, which is formed in Turkey is tried to be explained comparatively and jointly under the provisions of the Council Regulation & the other related AB legislation and the provisions of the Turkish Commercial Code No. 6102 regarding the joint stock company.

Key Words : European Public Limited-Liability Company, SE, Societas Europaea, Turkish Commercial Law No. 6102, General Meeting.

¹ Ahmet Karayazgan, Avukat, LL.M (Özel Hukuk) - Hukuk Danışmanı, Türkiye Sigorta Birliği, Hukuk ve Hukuksal Araştırma Komitesi Raportör Üyesi.

GİRİŞ

AB'de 1959 yılından bu yana çalışmaları süren² Avrupa Anonim Ortaklığı, diğer tabiri ile "Societas Europaea" ("SE")³ 8.10.2001 tarihinde kabul edilen 2157/2001 sayılı Avrupa Anonim Şirketi Statüsüne İlişkin Tüzük⁴ ün 8.10.2004 yılında yürürlüğe girmesi ile resmen hayata geçmiştir. AB üyesi devletler açısından doğrudan uygulaması gereken Konsey Tüzüğü ile; AB'ye özgü yaratılan bu şirket tipi için uyumlaştırma anlamında temel prensipler öngörüldükten sonra, boşlukların doldurulması için SE'nin merkezinin bulunduğu üye devletin anonim şirkete uygulanan hükümlerine atıf yapılmıştır⁵. Bu anlamda, Konsey Tüzüğü'nün giriş kısmında da açıkça belirtildiği üzere her üye devlet, kendi sınırları içerisinde şirket merkezi bulunan "SE"lerin kurulması ve işlemesi için gerekli alt yapıyı oluşturacaktır.

AB de bu gelişmeler yaşanırken, ülkemizde 10 seneyi aşkın bir süredir devam eden çalışmalar nihayetlenmiş ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile değiştirilmiş ve yeni kanun, 1.7.2012 tarihi itibarı ile yürürlüğe girmiştir. Ticaret Kanunu gerekçesinde de belirtildiği üzere, Ticaret Kanunu hazırlanırken, Türkiye'nin "Müzakere Eden Ülke" bir ülke olduğu, AB müktesebatı ile uyumlaştırılması zorunluluğu yanında, aynı zamanda, yönergelere de uyum sağlanması gerektiği düşüncesinden hareket edildiği anlaşılmaktadır.

Bu çerçevede, SE'nin başlı başına ayrıca detaylı bir çalışmayı gerektirmesi karşısında, işbu çalışmamız, sermaye şirketlerinde ve SE'de önemli bir organ olan "genel kurul" ve bunun çalışma usul ve esasları ile sınırlandırılmıştır. Diğer yandan bu çalışma yapılırken, ülkemiz üye bir devlet ve hukuku ise, AB Müktesebatı anlamında SE'nin merkezi ofisinin bulunduğu üye devlet milli hukuku olarak kabul edilmiştir. Türkiye'de kurulacak bir SE'nin "genel kurul" una dair usul ve esaslar, Konsey Tüzüğü ve ilgili diğer AB Müktesebatı hükümleri ile 6102 sayılı Ticaret Kanunu'nun Anonim Şirket ("AŞ") hükümleri, karşılaştırılmalı ve birlikte ele alınarak açıklanmaya ve değerlendirilmeye çalışılmıştır.

---

² 1959 yılında Peter Sanders ve Thierbeerge tarafından oluşturulan bu fikrin, aslında ilk olarak 1926 yılında Almanya'nın Cologne şehrinde Alman Avukatlar Konferansında tartışıldığı ifade edilmektedir. Arlt, Marie-Agnes, Bervoets Cecile, Grechenig Kristoffel, Kalls Susanne, The Societas Europaea in Relation to the Public Corporation of Five Member States (France, Italy, Netherlands, Spain, Austria). European Business Organisation Law Review 3; s.734

(http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2404620).

³ SE, açılımı Latince bir terim olan "Societas Europaea"dir. "Societas Europaea"nın tam karşılığı ise "Avrupa Ortaklığı"dır. Avrupa Ortaklığı'nın Fransızca karşılığı "Société Européenne", İngilizce karşılığı için "European Company" ve Almanca karşılığı için ise "Europäische Gesellschaft" kullanılmaktadır.

⁴ Council Regulation (EC) No 2157/2001 of 8 October 2001 on the Statute for a European company (SE) (Avrupa Birliği Resmi Gazetesi, L 294/1, 10.11.2001. 0001-0021.)

⁵ Bilgili Fatih, Yrd Doç.Dr, Avrupa Anonim Ortaklığı, Prof. Dr. Ergun Özsunay'a Armağan, İstanbul, 2004, s.202

1. SE'nin Yasal Dayanağı ve Niteliği

1.1. Yasal Dayanağı

SE'ye ilişkin karşılaşılan ilk düzenleme, Konsey Tüzüğü'dür. Konsey Tüzüğü'nün kabul edildiği bugüne kadar bu konu, 4 tasarıda gündeme alınmıştır.⁶ Konsey Tüzüğü'nün önceki tasarılarında, genel kurula ilişkin olarak 14 madde gibi oldukça fazla sayıda madde yer almaktadır. Bu kapsamda, genel kurulun yetkilerinden, genel kurulun yapılması ve yürütülmesine dair usul ve esaslardan, genel kurula katılma ve temsile, pay sahiplerinin genel kuruldaki yönetim haklarına ve en son genel kurul kararlarının sakatlığına kadar birçok konuda detaylı bir şekilde düzenleme yer almıştır. Buna karşılık, Konsey Tüzüğünde genel kurula dair hükümler, 9 madde ile sınırlıdır.

SE'ye uygulanacak hükümler bakımından ikincil kaynaklar ise AB şirketler hukukuna dair yönergelerdir⁷.

Konsey Tüzüğü, düzenleme getirmediği ve kısmen düzenlediği birçok husus bakımından, üye devlet milli hukuklarındaki anonim şirketleri düzenleyen hükümlerine atıf yapılmaktadır. Bu nedenle, SE'nin bir yasal dayanağı da, üye devletin milli hukukundaki anonim şirket hükümleri olmaktadır.

SE için uygulanacak hükümler arasında bir hiyerarşi olup olmadığı sorusuna ise, Tüzük 9. Maddesi cevap vermektedir.

Bu maddeye göre, sıralama şu şekildedir:

- Konsey Tüzüğü hükümleri uygulanacaktır.
- Konsey Tüzüğü'nün açıkça yetkilendirdiği durumlarda, şirketin esas sözleşme hükümleri uygulanacaktır veya

---

6 1966, 1927/1974 ve 1988/1991 yıllarında ve en son taslak, 2000 yılı Aralık ayında uzunca tartışmalar sonrasında Avrupa Konseyi'nce onaylanmış ve Ekim 2001 de ise Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilmiştir. İlk taslakta 400 den fazla hüküm bulunmakta iken, kabul edilen metinde sadece 70 madde yer almaktadır. Ayrıca bu kabul edilen Konsey Tüzüğüne ilaveten tamamlayıcı mahiyette 8 Ekim 2001 tarihli 2001/86/EC sayılı Yönerge kabul edilmiş bulunmaktadır. Arlt, Marie-Agnes, Bervoets Cecile, Grechenig Kristoffel, Kalls Susanne, s.734-735. Tarihçesi için bkz. Pulaşlı Hasan, Prof Dr., Yeni Tüzük Hükümlerine Göre Avrupa Anonim Şirketi, Batıder, C.XXI. 2002, Sayı 4, s. 5 vd.

7 Söz konusu yönergeler ile süreler ve nihai hedefler belirlenmekte; üye devletler bu hedeflere ulaşmak için seçecekleri usullerde serbest bırakılmaktadır. Bu anlamda, tüzükler doğrudan uygulanabilir nitelikte iken, direktifler, üye devletlere yönelik ve ulaşılması amaçlanan sonuçlar bakımından bağlayıcıdır. Keskin Cenk Ali, Şirketler Hukuku Alanında Avrupa Topluluğu düzenlemeleri ve Avrupa Şirketi, 1. Bası, Kasım 2004 İstanbul, s.3.; İktisadi Kalkınma Vakfı, Avrupa Birliği'nin Şirketler Hukuku Müktesebatı ve Türkiye'nin Uyumu, İstanbul Mart 2003, s.11.

Konsey Tüzüğü'nün kısmen veya hiç düzenlemediği hususlarda ise,

- Üye devletin yasa koyucusu tarafından Avrupa Birliği tedbirlerinin uygulanması anlamında, sadece SE'ye ilişkin olarak düzenlemek zorunda olduğu veya olabileceği kanun hükümleri;
- SE'nin merkezinin bulunduğu üye devletin hukukuna uygun olarak kurulan anonim şirketlerine uygulanan üye devlet hukuku hükümleri;
- En son, SE'nin merkezinin bulunduğu üye devletin hukukuna uygun olarak kurulan anonim şirketler için öngörülen ile aynı şekilde, esas sözleşme hükümleri,

uygulanacaktır.

1.2. SE'nin Niteliği

SE⁸, Konsey Tüzüğü'nün 1. maddesi 2. fıkrasına göre SE, sermayesi paylara bölünmüş bir ortaklıktır. Daha çok büyük teşebbüsler için uygun bir ortaklık şekli olan SE, bir ticaret ortaklığı olup, tüzel kişiliğe sahiptir (Konsey Tüzüğü 1. maddesi 3. Fıkrası)⁹.

Konsey Tüzüğü 1. Maddesi 1. Fıkrası çerçevesinde, bir şirketin, AB sınırları içerisinde, Konsey Tüzüğü'nde yer alan hüküm ve şartlarla, SE formunda kurulması mümkün kılınmıştır¹⁰. Ayrıca, anonim şirketler ve halka açık sınırlı sorumlu şirketler anlamında tüzel kişiler bakımından, SE'nin kuruluşu, Konsey Tüzüğü 2. Maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, bir SE, birleşme, holding kuruluşu veya bağlı şirket kuruluşu, hatta dönüşme yoluyla da kurulabilir¹¹. Ayrıca Konsey Tüzüğü 3. Maddesi 2. Fıkrasına göre, bir SE de, SE şeklinde bir veya daha fazla şirket kurabilecekleri de düzenlenmektedir.

Her bir pay sahibinin sorumluluğu, Konsey Tüzüğü 1. Maddesi 2. Fıkrası 2. Cümlesi gereğince taahhüt ettiği sermayeyle sınırlıdır.

---

8 Bankacılık ve sigorta sektörleri, uzun zamandan beri SE hukuki tipine büyük ilgi göstermektedir. Euro para biriminin üye devletlerde uygulanmaya başlanmasından sonra, öncelikle banka sektöründe SE tipine rağbet daha da artmıştır.

9 SE, Avrupa Tipi Özel Şirket (Private Company) ile karıştırılmaması gerekir. Avrupa Tipi Özel Şirket, özellikle küçük işletmeler için basit ama etkili, onların ihtiyaçlarına uygun bir diğer şirket tipidir. Bu şirkete dair bilgi için bkz. Şükrü Yıldız, Doç Dr., Avrupa Özel Şirketi, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan, Birinci Cilt, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2007, s.611- 629.

10 Sadece tüzel kişiler Avrupa Şirketi kurabilir, ancak gerçek kişiler de pay sahibi olabilir. Moustaki Guyi Prof Dr., Engammarre Valeire, (Çeviren: Araştırma Görevlisi, Ayşegül Sezgin Uysal), Avrupa Birliği Şirketler Hukuku, Fiches Juridiques Suisses, s.281.

14 European companies in the UK: registration and administration: The European Company: Societas Europaea (SE): GPO6, s.6

SE, birden fazla AB üyesi devlette faaliyet gösteren şirketlere, tüm AB içerisinde tek bir Avrupa şirketi kurmaya imkân vermektedir. Bir SE'nin merkez ofisi ve merkezi yönetiminin bir AB üyesi devlette olması aranırken, faaliyetleri yönünden böyle bir sınırlama bulunmamaktadır.

SE'nin sınır ötesi birleşmelere imkân veren şu an için tek araç olması ve Konsey Tüzüğünde de açıkça ifade edildiği üzere, merkez ofisinin bir üye devletten diğer üye devlete nakledilmesi için, yeni bir tüzel kişilik oluşturulmasına veya SE nin dönüşmesine gerek bırakmaması, en önemli olumlu yönleridir¹². Buna karşılık bu olumlu yanlarını sınırlayan en önemli olumsuz tarafı ise; SE'nin çok katmanlı bir piramidi andıracak şekilde, (i) Avrupa Hukuku (Tüzük, Yönerge), (ii) Milli Ticaret Kanunları ve (iii) şirketin esas sözleşmesi üzerine inşa edilmiş olmasıdır¹³.

1.3. SE Genel Kuruluna Uygulanacak Hükümler

Konsey Tüzüğü'nde, genel kurula dair hükümler, III. Başlık 4. Bölüm'de 52 ila 60. Maddeler arasında 9 madde olarak düzenlenmiştir¹⁴. Buna göre; genel kurulun karar alabileceği hususlar (52. Md.), genel kurulun icra ve organizasyonuna uygulanacak hükümler (53. Md.) , genel kurulu çağırma yetkili olanlar (54.2 ve 55. Md'ler), genel kurul gündemi ve gündeme madde eklenme şartları, genel kurul toplantı ve karar yeter sayıları (57. Md.), esas sözleşmenin değiştirilme şartları (59. Md.) ve farklı pay gruplarına dair genel kurullar (60. Md.) yer almaktadır.

Konsey Tüzüğü hükümleri, üye devletler için bir genel kılavuz niteliği taşır. Bunun yanında, SE'nin merkezi ofisinin bulunduğu üye ülke halka açık sınırlı sorumlu şirketlere uygulanan mevzuatının ayrıca SE'ye de uygulanacağı belirtilmektedir. Hatta Konsey Tüzüğü'nün 4. , 17. ve 18. Maddelerinde yer alan gerekçelerine göre, şirketin kontrolü ve işleyişi ile ilgili durumlarda, mahalli hukuk üstün gelmektedir. Ancak hiçbir şekilde, üye devletin milli hukuku, AB Müktesebatının temel ilke ve haklarını ihlal edemez. Yukarıda belirtilen hükümlere aykırı işlemlerin sonuçlarını saptamak için, SE'nin tescil edilmiş merkezinin bulunduğu mahalli hukuka bakılması gerekmektedir.

Ancak genel kurulun organizasyonu ve idaresi bakımından birçok husus düzenlenmemiş ve bu şekilde yaratılan hukuki boşlukların doldurulması için, Konsey Tüzüğü 53. Maddesinde üye devlet milli hukuklarına (bu anlamda anonim şirket hükümlerinin uygulanabilir hükümlerine) atıfta bulunulmuştur.

---

12 Jones Day, The European Company: An Opportunity in France Near Future, s.3. <http://www.jonesday.com>.

13 Arit, Bervoets, Grechenig, Kalss, s.736.

14 Anılan maddeler, çalışmamız ekinde İngilizce ve Türkçe olarak verilmiştir.

Konumuz itibarı ile genel kurul anlamında dikkate alınabilecek yönergeler, 1976 tarihli Avrupa Birliği'nin Anonim Şirketlerde Kuruluş ve Sermayenin Korunmasına ilişkin 2. Yönergesi 15⁴ nin 40. Maddesi kapsamında düzenlenen hususlar ile¹⁶; Çalışanların Katılımına İlişkin 8 Ekim 2001 tarih ve 2001/86/EC sayılı Yönerge¹⁷ dikkate alınmalıdır¹⁸.

---

¹⁵ Türkçe Tercümesi için bkz. Yıldız Şükrü, Yrd Doç Dr., Avrupa Birliğinin Şirketler Hukukuna İlişkin Yayımlanmış Konsey Yönergeleri, Atatürk Üniversitesi Avrupa Topluluğu Araştırma ve Uygulama Merkezi, Erzurum 2000, s. 17 vd.; Orjinal metin için bkz. 13.12.1976 Second Council Directive – The formation of public limited liability companies and the maintenance and alteration of their capital (77/91/EEC) (Avrupa Birliği Resmi Gazetesi L.26, 30.01.1977.) Bu Yönerge 16.09.2009 tarih ve 2009/109/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi Yönergesi ile bazı maddeleri yönüyle değiştirilmiştir. ; Directive 2009/109/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 amending Council Directives 77/91/EEC, 78/855/EEC and 82/891/EEC, and Directive 2005/56/EC as regarding reporting and documentation requirements in the case of mergers and divisions. Orjinal yeni metin için bkz. (Avrupa Birliği Resmi Gazetesi L.259/14, 2.10.2009.)

16 2. Yönergedeki değişiklikler hakkında detaylı bilgi için bkz. Doğan, Beşir Fatih, Avrupa Birliği Şirketler Hukuku Modernizasyon Çalışmaları, Avrupa Birliğinin 77/91/EEG nolu ikinci şirketler yönergesinde değişiklik yapan 2006/68/EEG nolu yönergenin getirdiği yenilikler, Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, C.2, No.2 (Bahar: 2008), s.1-12.

¹⁷ Council Directive 2001/86/EC of 8 October 2001 supplementing the Statute for a European company with regard to the involvement of employees.

¹⁸ Ayrıca, Ticaret Kanunu gerekçesinde (B) başlıklı Türk Ticaret Kanununun Çıkarılmasında Etkili Olan Sebepleri arasında (c) bendi, III. Başlıklı AET/AT Hukuku, 2. Şirketler Hukuku başlıklı kısmında Avrupa Hukuku'ndaki reformlara yer verirken, şirketler hukuku ile ilgili diğer yönergelerden şu şekilde bahsedilmektedir: AET/AT'ın uyumlaştırma yönergeleri ile ortak hukuk yaratan tüzükleri ortaya bir "Avrupa Şirketler Hukuku" çıkarmıştır. Bu yönergelerin ve tüzüklerin düzenlediği konular ve getirdiği kurumlar, şirketler hukukunun güncel sorunlarından kaynaklanmakta, yeni kuramlarla öğretileri yansıtmakta ve reform hedeflerini göstermektedir. 68/151 sayılı ve 09/03/1968 tarihli, "kamuyu aydınlatma yönergesi" diye anılan birinci şirketler hukuku yönergesi, ultra vires kuralını kaldırmıştır. Ayrıca aynı yönerge tescil edilen bir şirketin geçersizliğinin ileri sürülemeyeceğini, ancak kısa bir hak düşürücü süre içinde fesih davası açılabilirliğini öngörerek tescilin sağlığa kavuşturucu etkisi öğretisine genellik kazandırmıştır. Bu yönerge genel olarak şeffaflığı ve organların işlemleri konusunda üçüncü kişileri koruyucu kuralları geliştirmiştir. 77/91 sayılı 13/12/1976 tarihli, kuruluş ve sermayenin korunmasına ilişkin "sermaye yönergesi" diye anılan ikinci yönerge, sermayenin korunması ilkesini pekiştirmiş, bir şirketin kendi hisse senetlerini iktisabı kurumuna devrimsel bir boyut kazandırmıştır. 78/855 sayılı ve 09/10/1978 tarihli şirketlerin birleşmeleri hakkında üçüncü yönerge, gerek birleşme türleri, gerek alacaklıların ve pay sahiplerinin korunması yönünden, yeni bir açılmıştır. 78/660 sayılı ve 25/07/1978 tarihli, bazı ortaklıkların yılsonu finansal tablolarına ilişkin dördüncü yönerge, şeffaflık ve dürüst resim verme öğretilerinin şirketler öğretisine egemen olmasını sağlayan ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının uygulanmasının yolunu açan ayrıntılı bir metindir. 82/891 sayılı ve 17/12/1982 tarihli şirketlerin bölünmelerine ilişkin altıncı yönerge, bölünme kavram ve türlerinin tanımında, kısmî küllî halefiyet ilkesinin uygulamaya konulmasında, koruma ve sorumluluk hukukunda yol gösterici olmuştur. 83/349 sayılı ve 13/06/1983 tarihli, konsolide hesaplara ilişkin konseyin yedinci yönergesi ile 84/253 sayılı ve 10/04/1984 tarihli, kanunî denetleme sorumluluğu taşıyan kişilerin, yani denetçilerin şirket hesaplarına ilişkin finansal tabloları onaylamasına ilişkin sekizinci yönerge de, konusunda önemli bir düzenlemedir. 89/666 sayılı ve 21/12/1989 tarihli, başka bir ülkenin hukukuna tâbi bazı ortaklıkların üye ülkelerden birinde şube açmalarına ilişkin on birinci yönerge ile 89/667 sayılı tek ortaklı, sınırlı sorumlu (kapalı) ortaklıklara ilişkin on ikinci yönerge ve 2001/86 sayılı ve 08/10/2001 tarihli, Avrupa Ortaklığına İşçilerin Katılmalarına İlişkin Yönerge de ulusal hukukları geliştiren metinlerdir. Yönergeler, sadece AB üyelerine ve üye adaylarına, şirketler hukuku ile ilgili bir reform konuları kataloğu sunmakla kalmamış, aynı zamanda bazı ülkelerde hakim, olumsuz görüşleri de etkisiz hâle getirmiştir. Tek kişilik anonim ve limited şirket yönergesi ve 19/07/2002 tarihli ve 1606/2002 sayılı, Uluslararası Muhasebe Standartlarının

İlgi yönergeler konusunda değinilmesi gereken bir diğer husus, Avrupa Birliğinin Halka Açık Sınırlı Sorumlu Şirketlerin Birleşmelerine Dair 9.10.1978 tarih ve 78/855/EEC sayılı 3 sayılı Yönergesi, 4.5.2011 tarih ve 2011/35/EU sayılı Yönergesi¹⁹ ile ortadan kaldırılmıştır. Bu nedenle konumuzu ilgilendirdiği ölçüde değerlendirmelerimiz bu yeni Yönergenin genel kurula dair 7. Maddesi üzerinden yapılmıştır. Anonim Şirketlerin Bölünmesine İlişkin 17.10.1982 tarih ve 82/891/EEC sayılı Altıncı Konsey Yönergesi²⁰ nin genel kurula ilişkin 5. Maddesi de dikkate alınmalıdır.

Ayrıca, Genel Kurula ilişkin Yönergeler bakımından özellikle Elektronik Ortamda Genel Kurul Bakımından Borsaya Kote Şirketlerin Pay Sahiplerinin Muayyen Haklarının Kullanımına Dair 2007/36/EC sayılı Yönerge²¹’ de dikkate alınmalıdır.

Bu noktada konumuzu ilgilendirmesi itibarı ile şirketler hukukunda üye devletlerin anonim şirket organlarının yetki, yapı ve görevlerini yeknesak hale getirmeyi amaçlayan son derece kapsamlı düzenlemeler öngören 5 numaralı Yönergenin politik blokaj nedeniyle Avrupa Komisyonu tarafından geri çekilmiş olduğunu da dikkat çekilmesi gerekir²².

Buna karşılık, Ticaret Kanunu’nun AŞ.’ nin genel kurulun icrası ve organizasyonuna dair hükümleri, 4. Bölüm’de 407 ila 451. Maddeleri arasında yer almakta iken, esas sözleşmenin değiştirilmesine dair genel kurul hükümleri ise, 452. Md. ila 475. Md.ler arasında düzenlenmektedir.

Uygulanmasına İlişkin Avrupa Tüzüğü bu niteliktedir. Hemen hemen tüm ticaret hukukçularının karşı olduğu sınır aşan birleşmelere ilişkin onuncu yönerge tasarısı da bu konuda diğer bir örnektir.

19 Halka Açık Sınırlı Sorumlu Şirketlerin Birleşmelerine Dair 5.04.2011 tarih ve 2011/35/AB sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi (Directive 2011/35/EU of the European Parliament and of the Council of 5 April 2011 concerning mergers of public limited liability companies) (Avrupa Birliği Resmi Gazetesi L.110/1, 29.04.2011). Ayrıca bu yeni yönerge de, 15.05.2014 tarih ve 2014/59/EU Yönergesi ile bazı hükümleri itibarı ile değiştirilmiştir. CPS Advisory Group tarafından hazırlanan AB Müktesebat Rehberinin 15. Sayfasında, Yönergenin ismi hatalı olarak “bölünme” ifadesini de içerecek şekilde yer verilmiştir. Oysa, bölünme bu yönergede yer almamaktadır.

20 Avrupa Birliğinin Anonim Şirketlerin Bölünmesine İlişkin 17.10.1982 tarih ve 82/891/EEC sayılı Altıncı Konsey Yönergesi. (Sixth Council Directive 82/891/EEC of 17 December 1982 based on Article 54 (3) (g) of the Treaty, concerning the division of public limited liability companies (Avrupa Birliği Resmi Gazetesi L 378 , 31/12/1982); Türkçe tercümesi için bkz. Yıldız, s.83 vd.

21 Directive 2007/36/EC of the European Parliament and of the Council of 11 July 2007 on the exercise of certain rights of shareholders in listed companies. (Avrupa Birliği Resmi Gazetesi L.184/17, 14.07.2007)

22 Keskin Cenk Ali, s.5.

2. Genel Kurulun Niteliği

Genel Kurul, gerek AŞ ve gerekse SE tipi şirkette, tüm ortaklardan oluşan ve iç ilişkide görev yapan önemli bir yasal karar organıdır. Genel kurul, bir icra değil, karar organı olduğu için sorumluluğu olmayacak; sorumluluk, alınan kararları uygulayan yönetim kurulunda olacaktır²³. Genel kurulun, AŞ'ye, temsil yetkisi bulunmamaktadır, temsil yetkisi, yönetim kurulundadır. Bu nedenle kararları sadece iç ilişkide hüküm ifade eder²⁴.

SE bakımından genel kurul, Konsey Tüzüğü 38. Maddesinde SE'nin organizasyonunda yer alması gereken bir kurum olarak düzenlenmiştir.

Bu noktada belirtilmesi gerekir ki, tek pay sahibinin olduğu AŞ'deki genel kurul, aynen çok pay sahibinin bulunduğu AŞ deki genellere sahip iken, genel kurulun organizasyonu ve icrası bakımından ise, çağrı usulü gibi uyulmasına gerek olmayan durumlar hariç uygulanabilir tüm usul ve esaslara riayet edilmesi gerekmektedir.

3. Genel Kurulun Görev Ve Yetkileri

3.1. Genel Olarak

Konsey Tüzüğü 52 (1). Maddesine göre, genel kurul 'un karar vermesi gereken hususlar;

- (a) 2157/2001 sayılı Konsey Tüzüğü hükümlerine veya
- (b) 2001/86 sayılı Yönergenin uygulamasını benimsemiş SE'nin merkezinin bulunduğu üye devletin anonim şirketi düzenleyen hükümlerine göre,

tayin olunacaktır.

Genel kurul, buna ilaveten, SE'nin merkezinin bulunduğu üye devletin hukukuna göre yönetilen anonim şirketin genel kuruluna, SE'nin merkezinin bulunduğu üye devletin hukuku veya o hukuka göre SE'nin ana sözleşmesi gereğince görev ve yetki verilen hususlarda karar verecektir.

Konsey Tüzüğü, genel kurulun yetkilerini sayma yöntemi ile belirlememiştir²⁵. Aynı şekilde, Ticaret Kanununda da genel kurulun yetkilerinin sınırlandırıcı bir şekilde sayılmadığı

---

²³ Bahtiyar Mehmet, Prof. Dr; Hamamcıoğlu Esra, Yrd. Doç. Dr., Yeni TTK'ye göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Toplantıları, İstanbul 2014, s.3.

²⁴ Pulaşlı Hasan, Prof. Dr., Şirketler Hukuku Şerhi, Adalet Yayınları, C.1, 2. Baskı, İstanbul 2014, s.710-711.

²⁵ Konsey Tüzüğü'nün sınırlı sayımı terk ettiği görülmektedir. Zira, 1975 tarihli Tüzük Tasarısı 83. Maddesi 1 fıkrasında 12 bent halinde genel kurulun yetkilerinin sınırlandırıcı bir şekilde sayılmış olduğu

görülmektedir. Zira Ticaret Kanunu 408. Madde 1. Fıkrasına göre²⁶, Genel kurul ayrıca, kanunda ve esas sözleşmede açıkça öngörölmüş bulunan hâllerde karar alır.

2157/2001 sayılı Konsey Tüzüğü çerçevesinde genel kurula dair sair ilgili hükümler şu şekilde listelenebilir:

- 8. Maddesi – SE'nin Merkezinin Değiştirilmesi
- 23. Maddesi 1. Fıkrası - Birleşmenin Onaylanması
- 32. Madde 6. Fıkrası - SE Holding'in Kurulması
- 37. Madde 7. Fıkrası. – SE'ye Dönüşme Projesinin Onaylanması
- 39. Madde 2. Fıkrası 2. Cümlesi - İki kademeli Yönetim Sistemi - Yönetim Organı üye/lerinin atanması ve görevden alınmasının genel kurul tarafından yapılması
- 40. Madde 2. Fıkrası – Denetim Organı üyelerinin genel kurul tarafından atanması
- 43. Madde 3. Fıkrası – Tek Kademeli Yönetim Sistemi - İdari Organı üyelerinin genel kurul tarafından atanması
- 63. Madde – SE'nin Tasfiye, Likiditasyon, iflas ve ödemelere ara verilmesi ve benzeri süreçlerde genel kurul kararları
- 66. Madde - SE'nin Anonim Şirkete Dönüşmesi Projesinin Onaylanması

Ticaret Kanununda, 2001/86/EC sayılı Çalışanların Yönetimine Katılmasına dair Yönerge, gerekçesinde belirtilmesine karşılık, düzenlenmemiş ve Yönerge ile uyumlu hale getirilmemiştir. Bu nedenle anılan yönerge bakımından bir inceleme yapılmamıştır. Anılan Yönergenin 1. Maddesi 2. Fıkrasına göre, her bir SE'de çalışanların yönetime katılmaları bakımından yönergedeki düzenlemelere uygun düzenlemelerin yapılması istenmektedir. Buna karşılık, SE'nin merkezinin bulunduğu üye devletin milli hukuku kapsamında Ticaret Kanununun uygulanacağı durumda, kanunumuzda iki kademli yönetim sisteminin benimsenmemiş olduğu belirtilmelidir. Ülkemizde, SE'de iki kademli yönetim sistemi ancak SE'nin esas sözleşmesine getirilecek hükümler ile mümkün olabilecektir. Bu anlamda, AB müktesebatının öngördüğü sistem ile iç hukukumuz arasında önemli bir fark bulunmaktadır.

---

anlaşılmaktadır. Teoman Ömer, Prof. Dr., 1975 tarihli Son Tasarıya Göre- Avrupa Anonim Ortaklığında Genel Kurul (Türk Ticaret Kanununun ilgili hükümleri ile karşılaştırmalı olarak), Tüm Makalelerim Cilt I-II (1971 -2001), 2. Bası, İstanbul, Nisan 2012 s.437 vd.

²⁶ Aynı maddenin 3. fıkrasına göre, tek pay sahipli anonim şirketlerde bu pay sahibi genel kurulun tüm yetkilerine sahiptir. Tek pay sahibinin genel kurul sıfatıyla alacağı kararların geçerlilik kazanabilmeleri için yazılı olmaları şarttır.

3.2. Genel Kurulun Devredilemez Görev ve Yetkileri

Konsey Tüzüğünde bu konuda bir düzenleme yer almamaktadır. Bu nedenle Konsey Tüzüğünden farklı ve ilave olarak, Ticaret Kanunu 408. Madde ikinci fıkrası, genel kurulun devredilemez yetkilerini toplu olarak göstermektedir. Ancak anılan maddenin gerekçesinde ve madde metninde de görüleceği üzere, genel kurulun devredilemeyen yetkileri sadece bu sayılanlarla sınırlanmamıştır.

Anılan fıkraya göre, çeşitli hükümlerde öngörülmüş bulunan görevler ve yetkiler saklı kalmak üzere, genel kurula ait aşağıdaki görevler ve yetkiler devredilemez:

- Esas sözleşmenin değiştirilmesi.
- Yönetim kurulu üyelerinin seçimi, süreleri, ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi²⁷, ibraları hakkında karar verilmesi ve görevden alınmaları.
- Kanunda öngörülen istisnalar dışında denetçinin (bağımsız hesap deneticileri) seçimi ile görevden alınması²⁸.
- Finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, yıllık kâr üzerinde tasarrufa, kâr payları ile kazanç paylarının belirlenmesine, yedek akçenin sermayeye veya dağıtılacak kâra katılması dâhil, kullanılmasına dair kararların alınması.
- Kanunda öngörülen istisnalar dışında şirketin feshi (TTK md. 529/d hükmü gereğince).
- Önemli miktarda²⁹ şirket varlığının toptan satışı.

Bunun dışında, anonim ortaklığın birleşmesi (TTK md. 151), bölünmesi (TTK md. 173), anonim ortaklığın feshine karar verilmesi (TTK md. 529) gibi çeşitli hükümlerde de görev ve yetkiler öngörülmüştür³⁰.

Gene kurulun yetkilerinin sınırlarını ise; üçüncü kişilerin hakları, yönetim kurulu, deneticiler gibi diğer organların münhasır yetkileri, azınlık hakları ve bireysel haklar, imtiyazlı paylar teşkil etmektedir³¹.

---

27 Yönetim kurulu üyeleri prim, ikramiye ve yıllık kazançtan pay verilmesi, esas sözleşmede tespit edilmemişse, ödenmesine genel kurulda karar verilir. Pulaşlı, s. 714.

28 Değişik: 26/6/2012- 6335/22 md.

29 “Önemli Miktar” ın neyi ifade ettiği ile genel kurulun bu kararı hangi nisaplara uygun olarak alması gerektiğine dair detaylı bilgi için bkz. Biçer, Levent/Hamamcıoğlu, Esra; Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulama Alanı (TTK. Md. 408/2-f), Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.1, Haziran 2013, s.15-32.

³⁰ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Pulaşlı, s.713- 718.

³¹ Pulaşlı, s.718-719.

Bu durumda, Türkiye'nin AB'ye üye olması durumunda, Ticaret Kanunu'nda sayılan ve öngörülen genel kurulun devredilemez görev ve yetkileri, Konsey Tüzüğü'nün iç hukuka yaptığı atf gereğince SE için de uygulanabilecektir.

4. Genel Kurulun Yapısı Ve Türleri

4.1. Genel Kurulun Yapısı

Konsey Tüzüğünde genel kurulun yapısına dair bir düzenleme yer almamaktadır. Buna karşılık, Ticaret Kanunu 407. Madde 1. fıkrasına göre, pay sahipleri, kanuni istisnalar saklı kalmak üzere, şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanacakları açıkça ifade edilmiştir.. Anılan maddenin gerekçesinde, şirketin iradesini oluşturmasının aracı olan pay sahipliği haklarının, kural olarak, bu organda kullanıldığını hükme bağladığı ve hükmün kendisine, doğrudan, pay sahiplerinin katılma, önerme, tartışma ve oy verme gibi yönetime ilişkin haklarını konu aldığı ifade edilmektedir.

4.2. Genel Kurulun Türleri

Aşağıdaki başlıklar altında toplanabilir:

4.2.1. Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul

Konsey Tüzüğü 54. Maddesi 1. Fıkrasına göre, SE'nin faaliyet alanı ile aynı alanda işletme yapan Halka Açık Sınırlı Sorumlu Şirketlerin tabi olduğu SE'nin merkezi ofisinin bulunduğu üye ülke hukuku daha fazla sayıda toplantı düzenlenmesini öngörmüyorsa, genel kurul toplantıları, her mali yılını takip eden 6 ay içinde olmak üzere, her takvim yılında en az bir kere gerçekleştirilmesi öngörülmüştür. Buna karşılık, Ticaret Kanunu 409. Madde 1. Fıkrasına göre ise, olağan toplantı her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde yapılacaktır. Bu konuda daha kısa bir süre öngörülmüştür. Buna karşılık, aynı maddenin 2. Fıkrasında ise olağanüstü genel kurulun, gerektiği takdirde toplantıya çağrılacağı hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca Konsey Tüzüğü'nün aynı maddesi 1. Fıkrası son cümlesine göre, üye devletlerin, ilk genel kurulun, SE'nin kuruluşunu takip eden 18 ay içerisinde herhangi bir zamanda yapılmasını öngörebilmesi düzenlenmektedir. Ticaret Kanununda bu konuda bir düzenleme yer almamaktadır.

Konsey Tüzüğünde toplantı organizasyonuna dair 53. Maddesinde, SE'nin faaliyet alanı ile aynı alanda işletme yapan Halka Açık Sınırlı Sorumlu Şirketlerin (yani Türk Hukuku Bakımından Anonim Şirketin) tabi olduğu SE'nin merkezi ofisinin bulunduğu üye ülke hukukuna atıf yapmaktadır. Ancak yine Konsey Tüzüğü 54. Maddesi (2). Fıkrasında, genel kurulun SE'nin faaliyet alanı ile aynı alanda işletme yapan Halka Açık Sınırlı Sorumlu Şirketlerin (yani Türk Hukuku Bakımından Anonim Şirketin) tabi olduğu SE'nin merkezinin bulunduğu üye ülke hukukuna göre belirli şahıslar tarafından toplantıya herhangi bir zamanda çağrılabilceği düzenlenmiş olmakla, Konsey Tüzüğü olağanüstü genel kurul toplantısına izin vermektedir. Zira, örneğin Ticaret Kanunu 409. Maddesinde³² ise, genel kurulun olağan ve olağanüstü olarak toplanabileceği düzenlenmiş olduğundan, Türkiye'nin AB üyesi olması ve Halka Açık Sınırlı Sorumlu Şirketlerin (yani Türk Hukuku Bakımından Anonim Şirketin) tabi olduğu SE'nin merkezinin bulunduğu üye ülke hukukunun Türk Hukuku olduğu durumda, olağanüstü genel kurul toplantısı mümkün olabilecektir³³.

Konsey Tüzüğü, Ticaret Kanunu 409. Maddesinde olduğu gibi, olağan genel kurul toplantısının gündemini belirlememiştir. Zira, Ticaret Kanunu 409. Maddesi 1. Fıkrasına göre, olağan toplantılarda, organların seçimine, finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, kârın kullanım şekline, dağıtılacak kâr ve kazanç paylarının oranlarının belirlenmesine, yönetim kurulu üyelerinin ibraları ile faaliyet dönemini ilgilendiren ve gerekli görülen diğer konulara ilişkin müzakere yapılır, karar alınır.

4.2.2. Davetli – Davetsiz (Çağrılı / Çağrısız)

4.2.3. Fiziki – Elektronik Toplantı³⁴

4.3. Genel Kurulu Çağrıya Yetkili Olanlar

4.3.1. Yönetim Kurulu

Konsey Tüzüğü 54. Maddesi 2. Fıkrasına göre genel kurul kural olarak yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılır. Aynı şekilde, Ticaret Kanunu 410. Maddesi çerçevesinde de genel kurul, süresi dolmuş olsa bile, yönetim kurulu tarafından toplantıya çağrılabilir.

---

³² Bu madde, önceki 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu 364. maddesinin bir tekrarıdır.

³³ 1975 tarihli Tasarı çerçevesinde benzer değerlendirme ve görüş için Teoman, s.444-445.

³⁴ Elektronik Toplantı Hakkında Detaylı bilgi için bkz. Bahtiyar, Hamamcıoğlu, s.11 vd.; Pulaşlı, s.726-750.

4.3.2. İdari veya Sair Organ veya Yetkili Makam

Konsey Tüzüğü 54. Maddesi 2. Fıkrasına göre, denetim veya idare organı dışında, ayrıca SE'nin faaliyet alanı ile aynı alanda işletme yapan Halka Açık Sınırlı Sorumlu Şirketlerin (yani Türk Hukuku Bakımından Anonim Şirketin) tabi olduğu SE'nin merkezinin bulunduğu üye ülkenin milli hukukuna göre tanımlanan sair bir organ veya yetkili makam tarafından genel kurul toplantıya çağrılabilir.

Bu anlamda, Ticaret Kanunu ile genel kurulu toplantıya çağırma yetkili olanlar anlamında önemli değişiklik yapılmış ve deneticilerin genel kurulu olağanüstü toplantıya çağırma yetkileri kaldırılmıştır. Zira Ticaret Kanununda deneticiler şirketin yasal bir oranı olmaktan çıkarılmıştır³⁵. Bu şekilde düzenleme, Konsey Tüzüğü ile farklılık arz etmektedir.

Konsey Tüzüğü'nde yer alan ayrıca SE'nin faaliyet alanı ile aynı alanda işletme yapan Halka Açık Sınırlı Sorumlu Şirketlerin (yani Türk Hukuku Bakımından Anonim Şirketin) tabi olduğu SE'nin merkezinin bulunduğu üye ülkenin milli hukukuna göre tanımlanan "sair yetkili makam" anlamında, üye ülke milli hukukunun, Türk Hukuku olduğu hallerde, Ticaret Kanunu 410. Maddesi 1. Fıkrasına göre, tasfiye memurları sadece görevleri ile ilgili konular dolayısıyla genel kurulu toplantıya çağırabilecekleri düzenlenmiştir.

Son olarak, Ticaret Kanunu dışında İcra İflas Kanunu ve genel hükümler uyarınca iflas idaresi ve kayyım da genel kurulu toplantıya çağırabileceğinin de altı çizilmelidir. Ortaklık yönetim organından yoksun kalmış ve mahkemece Türk Medeni kanunu 426. Md. 4. Fıkrası uyarınca yönetim kurulu yerine bir kayyım atamış ise, kayyım da genel kurulu toplantıya çağırabilecektir.

Bir görüşe göre, aynı İsviçre Hukukunda olduğu gibi, Ticaret Kanunu bakımından da genel kurulun da çağrı yapmasında ve bunu genel kurul kararında belirtmesinde hukuken bir engel bulunmamaktadır³⁶.

4.3.3. Azlık (Diğer bir deyişle "Azınlık")

Konsey Tüzüğü 54. Maddesi 2. Fıkrasına göre, bir SE'nin esas sermayesinin en az %10 na sahip bir veya birden fazla pay sahibi, gündemi belirterek, SE'den bir genel kurul yapılmasını talep

---

35 Tekinalp, Unal, Prof. Dr, Ortaklıklar Hukuku I, Yeniden Yazılmış Yeni Baskı, Güncelleştirilmiş 13. Baskı, İstanbul 2014, s.481. Ayrıca, TTK 410. Maddenin gerekçesinde 6762 sayılı Kanunun 365 inci maddesinin yerine geçen bu madde, yeni sistemin gereği olarak, denetçiye yer alan çağrı yetkisi tanınmasına ilişkin bir hükme yer verilmediği ifade edilmektedir.

36 Pulaşlı, s. 762-763.

edebilir³⁷. Aynı fıkrada, SE'nin ana sözleşmesi veya milli mevzuata göre, aynı koşullar altında, Halka Açık Sınırlı Sorumlu Şirketlere (yani Türk Hukuku Bakımından Anonim Şirkete) uygulanabilen daha düşük bir oran öngörebileceği de düzenlenmiştir.

Azlık tarafından genel kurul yapılmasına dair talep, Ticaret Kanununda 411. Maddede düzenlenmiştir. Anılan maddenin 1. Fıkrasına³⁸ göre, esas sermayenin en az onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini oluşturan pay sahipleri, yönetim kurulundan, yazılı olarak gerektirici sebepleri ve gündemi belirterek, genel kurulu toplantıya çağırmasını veya genel kurul zaten toplanacak ise, karara bağlanmasını istedikleri konuları gündeme koymasını isteyebilirler. Esas sözleşmeyle, çağrı hakkı daha az sayıda paya sahip pay sahiplerine tanınabilir.

Bu hükümler kıyaslandığında, düzenlemeler arasında farklar bulunmaktadır. Bu anlamda birinci fark, Ticaret Kanunu 411. Maddesi 1. Fıkrası son cümlesinde halka açık şirketlerde yirmide biri oranı kabul edilirken, diğer hallerde onda bir kabul edilmesine karşılık, Konsey Tüzüğünde bu konuda bir ayırma gidilmeksizin, her hâlükârda onda bir oranının kabul edilmiştir.

Konsey Tüzüğü 411. Maddesi 1. Fıkrasında, esas sözleşme ile daha az bir oranın öngörülmesinin mümkün olabileceğini kabul ederken, Ticaret Kanunu 411. Maddesi esas sözleşme ile çağrı hakkının daha az sayıda paya sahip pay sahiplerine tanınabileceği düzenlenmiştir. Bu anlamda birbirine benzer düzenlemeler olduğu söylenebilir.

Konsey Tüzüğü ile Ticaret Kanunu arasındaki farklardan birisi, aynı şartları havi tek bir ortağa dahi bu hakkı tanırken, Ticaret Kanununda onda birine sahip pay sahiplerine bu hakkı tanımaktadır. Ancak bu farkın, önemli bir sonuç yaratmayacağı ve tek bir pay sahibinin bile azınlık oluşturabileceği kabul edilmektedir³⁹.

Diğer yandan, Ticaret Kanunu 411. Madde 3. Fıkrasında⁴⁰ gündem ile ilgili olarak, çağrı talebinin noter aracılığıyla yapılması öngörülerek şekle tabi kılınmış iken, Konsey Tüzüğü 55. Maddesinde çağrı talebi bakımından herhangi bir şekil şartı getirilmemiştir.

---

³⁷ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Bahtiyar, Hamamcıoğlu, s.44. vd.

³⁸ Anılan fıkranın gerekçesine göre, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 366. maddesi değişikliklerle tekrar edilmiştir. Söz konusu değişiklik bu maddeye özgü olmak üzere, azlık kavramının halka açık olan ve olmayan şirketlerde farklı yüzdelerle tanımlanmasıdır.

³⁹ Teoman, s.442 ve dipnot 21.

⁴⁰ Ticaret Kanunu 411. Maddesi 3. Fıkrasına dair gerekçede, böyle bir şekil şartının, uygulamada mahkemenin izin verebilmesi için yönetim kuruluna başvuru yolunun tüketilmiş olması gerektiğinden, çağrı için yönetim kuruluna başvurulup başvurulmadığı ve bu anlamda başvuru tarihi ile, yönetim kurulunun cevap vermekte gecikmiş olup olmadığının tespitinde yaşanan sorunların giderilmesi için, çağrı talebinin noter aracılığıyla yapılması zorunluluğu getirildiği ifade edilmektedir.

Buna karşılık, Konsey Tüzüğü 55. Maddesi 2. Fıkrası ve Ticaret Kanunu 411. Madde 1. Fıkrası, genel kurul yapılmasına dair talepte, gündemin belirtilmesi gerekmektedir. Ticaret Kanunu'nun bu yönüyle Konsey Tüzüğü ile uyumlu olduğu görülmektedir.

Konsey Tüzüğü ile Ticaret Kanunu arasındaki diğer bir fark, talebin hangi organa yapılacağı ve organın kabulü halinde ne şekilde hareket edileceği noktasındadır. Konsey Tüzüğü 55. Maddesi, çağrının hangi organ tarafından değerlendirileceği açık değildir. Buna karşılık, anılan madde genel kurulun zamanında ve her hâlükârda 2 ay içinde yapılacağını düzenlemektedir. Oysa, Ticaret Kanunu 411. Maddesi 4. Fıkrası⁴¹ nda ise, yönetim kurulu çağrısı kabul ettiği takdirde, genel kurul en geç kırk beş gün⁴² içinde yapılacak şekilde toplantıya çağrılacağı düzenlenmiştir⁴³; aksi hâlde çağrı, talep sahiplerince yapılacaktır⁴⁴. Bu durumda, Konsey Tüzüğü 53. Maddesi gereğince, bu konuda Ticaret Kanunu 411. Madde 4. Fıkra göre hareket edilmesi gerekecektir.

Konsey Tüzüğü ile Ticaret Kanunu arasında, azlık tarafından yapılan çağrı üzerine istemin reddi veya reddedilmiş sayılması neticesinde genel kurulun yapılmaması haline bağlanan sonuçlar bakımından da farklı bir düzenleme getirildiği görülmektedir.

Konsey Tüzüğü 55. Maddesi 3. Fıkrasında ise, aynı maddenin 1. Fıkrasına göre yapılan talebe rağmen, genel kurul, zamanında ve her hâlükârda 2 ay içerisinde gerçekleştirilmez ise, SE'nin merkezinin bulunduğu üye ülkenin yargı alanında tanımlanan yetkili adli veya idari makam tarafından ya genel kurulun tanımlayacağı süre içinde yapılması veya talepte bulunan pay sahipleri

---

⁴¹Anılan maddenin gerekçesinde, AB mevzuatına bir atıf yapılmamakta ve bu maddenin uygulamada ortaya çıkan bir sorun dolayısıyla öngörüldüğü belirtilmektedir. Buna göre, uygulamada, çoğu kez yönetim kurulu istemi kabul etmekte, fakat toplantı aylarca sonra yapılmakta, böylece toplantıdan beklenen yarar elde edilemez hâlde gelmektedir. Bu sebeple, toplantının kabul tarihinden itibaren kırk beş günde yapılması zorunluğu getirilmiş, aksi halde çağrının talep sahiplerince yapılacağı hükme bağlanmıştır. Söz konusu hâlde azlığın mahkemeye başvurup karar almasına gerek yoktur; genel kurul talep sahiplerince toplantıya çağrılır.

⁴²Anılan maddenin gerekçesine göre, bu sürenin başlangıcını belirlemek sorun yaratmamalıdır. Gerekçeye göre, "Yönetim kurulunun karar tarihi sürenin başlangıç tarihidir. Çağrının kabul edildiği makul bir süre içinde talep sahiplerine bildirilmemişse talep sahiplerinin çağrı haklarının doğduğunun kabulü gerekir." Ayrıca aynı gerekçe sürenin makul olup olmadığı yönünden değerlendirmesinde şu sonuca varmaktadır: "Yönetim kurulunun toplanması ve bildirim dikkate alındığında bildirim on-on iki gün içinde talep sahiplerine ulaşmış olması icap eder. 412. maddede bu sürenin yedi gün olduğu göz önüne alınırsa sürenin makul olduğu anlaşılır. Çünkü, en az onbeş günlük ilân süresi ve diğer hazırlıklar da dikkate alınacak olursa kırkbeş günlük süre yönünden bunun makul olduğu sonucuna varılabilir. Çağrısız genel kurul olanağının burada dikkate alınması gereğinin haklılık temeli oldukça zayıftır."

⁴³İster ilanlı ister çağrısız bir genel kurul olsun toplantının yapılmasından amaç, nisabın sağlanıp toplantının icra olunmasıdır. Bu anlamda ilk toplantıda nisabın sağlanamaması ihtimali de düşünülerek, ikinci toplantının da bu sürenin içinde kalacak şekilde planlanması gerekecektir. Tekinalp, s.484.

⁴⁴Ancak Ticaret Kanunu, talep sahiplerini kendilerine geçen bu yetkiyi ne şekilde kullanacağını düzenlememektedir. Bu durumda, azlığın bu yetkisi kanundan doğan bir hak olduğundan, çağrı işlemlerinde yardımcı olmak yönetim kurulunun görev kapsamı içindedir. Bu kapsamda azlığın gerektiğinde Ticaret Kanunu 412. Maddesine paralel olarak yargıdan yardım alması, hatta kayyım atanmasını talep etmesinin de mümkün olduğu ifade edilmektedir. Tekinalp, s.484-485.

veya temsilcileri tarafından bu genel kurulun yapmasına dair karar verebilir. Ayrıca aynı fıkrada, bu hükmün hiçbir şekilde, milli hukuka göre pay sahiplerince, genel kurul yapılmasına olanak sağlayan hükümleri engellemeyeceği kabul edilmiştir.

Buna karşılık, aynı konu Ticaret Kanunu 412. Maddesinde⁴⁵ konu daha farklı düzenlenmektedir. Pay sahiplerinin genel kurulun toplantıya çağrılmasına ilişkin talepleri yönetim kurulu tarafından reddedildiği veya isteme yedi iş günü içinde olumlu cevap verilmediği takdirde, aynı pay sahiplerinin başvurusu üzerine, genel kurulun toplantıya çağrılmasına şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi karar verebilir. Mahkeme toplantıya gerek görürse, gündemi düzenlemek ve Kanun hükümleri uyarınca çağrıyı yapmak üzere bir kayyım atar. Kararında, kayyımın, görevlerini ve toplantı için gerekli belgeleri hazırlamaya ilişkin yetkilerini gösterir.

Görülebileceği üzere, genel kurulu toplantıya çağırma talebini yerine getirmeyecek organ Konsey Tüzüğünde belirtilmemekte iken, Ticaret Kanunu'nda açıkça yönetim kurulu olarak belirlenmiştir. Diğer yandan talep üzerine genel kurulun yapılmamış sayılması için aranılan azami süre, Konsey Tüzüğünde zamanında" ("in due time") ve her hâlükârda 2 ay olarak tanımlanmış iken, Ticaret Kanununda bu süre 7 gün olarak belirlenmiş, yani daha kısaltılmıştır. Konsey Tüzüğünde belirtilen adli makam, Ticaret Kanununda asliye ticaret mahkemesi olarak kabul edilmiştir.

Ancak bu noktada ilk önemli fark, Konsey Tüzüğünde adli veya idari yetkili mahkemenin kararının kesin nitelikte olup olmadığı yönünden bir netlik bulunmamakta iken, Ticaret Kanunu 412. Maddesi 1. Fıkrası son cümlesi gereğince kararın kesin nitelikte olduğu yani temyizinin mümkün bulunmadığı düzenlenmiştir. Bu konuda diğer fark ise, mahkeme kararı sonrasında genel kurulu toplantıya çağırma yetkisine dair gündem ve sair hususlar için; Konsey Tüzüğünde sadece mahkemenin verebileceği alternatif kararlar dışında bir netlik bulunmamakta ve 55. Maddesi 3. Fıkrası son cümlesinde milli mevzuata atıflar yapılmakta iken, bu konuda, Ticaret Kanunu 412. Maddesinde gündemin belirlenmesi, kayyım atanması gibi detaylı bir düzenleme yer almaktadır.

---

⁴⁵ Maddenin gerekçesine göre, Ticaret Kanununun 366. maddesi, dört değişiklikle aynen devam ettirilmiş olduğu belirtilmektedir. Ayrıca bunlar şu başlıklar altında sayılmaktadır: (1) Talebe beş (**maddede "yedi"**) gün içinde olumlu cevap verilmediği takdirde azlık mahkemeye başvurur. (2) Kural olarak talep evrak üzerinden incelenir. Zorunluluk halinde mahkeme duruşma yapabilir. Zorunluluk olayın niteliğinden doğabilir. (3) Mahkeme, toplantıya gerek görürse, toplantıyı yapmak görev ve yetkisiyle donatılmış bir kayyım atar. Bu hükümlerle uygulamada karşılaşılan birçok soruna çözüm getirilmiş olmaktadır.(4) Karara karşı kanun yoluna gidilemez.

Bu hususta son olarak, gerek Konsey Tüzüğünde ve gerekse Ticaret Kanununda mahkemeye başvuran azlık tarafından paylarını tevdi etmek zorunluğunun öngörülmemiş olması bir eksiklik⁴⁶

4.3.4. Münferit Pay Sahipleri

Konsey Tüzüğünde münferit pay sahiplerinin genel kurul çağrısında bulunmasına dair açık bir hüküm olmamasına karşılık, Ticaret Kanunu 140. Madde 2. Fıkrasına göre, belirli hallerde münferit hak sahipleri de genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi tanınmaktadır. Bu maddeye göre, yönetim kurulunun, devamlı olarak toplanamaması, toplantı nisabının oluşmasına imkân bulunmaması veya mevcut olmaması durumlarında, mahkemenin izniyle, tek bir pay sahibi genel kurulu toplantıya çağırabilir. Mahkemenin kararı kesindir (Ticaret Kanunu 412. Madde 2. Fıkra).

Ancak bu konuda münferit pay sahibinin bu yetkiyi nasıl kullanacağı düzenlenmemiştir. Bu yetki de aynen azlık durumunda olduğu mahkeme aracılığı ile kullanılabilceği, bu konuda Ticaret Kanunu 412. Maddesinden örnekleme yoluyla faydalanılmasının uygun olacağı belirtilmektedir⁴⁷.

5. Çağrı Usulü

5.1. Çağrının Şekli

Konsey Tüzüğünde, esas sermaye değişikliklerine ilişkin düzenleme dışında, bu konuda özel bir hüküm yer almamakta ve Kanunun 53. Maddesi gereğince SE'nin merkezinin bulunduğu üye ülkenin milli hukukuna bırakılmaktadır.

İlanı ise, Konsey Tüzüğü 59. Maddesinin 3. Fıkrasının, Tüzüğün 13. Maddesine yaptığı gönderme uyarınca, 68/151/EEC sayılı Yönergeye⁴⁸ uygun olarak (özellikle 3. Maddesi 4. Fıkrası anlamında), SE'nin şirket merkezinin bulunduğu üye devlet hukukunun düzenleyeceği şekilde yapılacaktır.

---

⁴⁶ Teoman, s.444.

⁴⁷ Tekinalp, s.486.

⁴⁸ Avrupa Topluluğunun Kamuyu Aydınlatmaya İlişkin 9 Mart 1968 tarih ve 68/151/EEC 1. Konsey Yönergesi (First Council Directive 68/151/EEC of 9 March 1968 on co-ordination of safeguards which, for the protection of the interests of members and others, are required by Member States of companies within the meaning of the second paragraph of Article 58 of the Treaty, with a view to making such safeguards equivalent throughout the Community) (Avruba Birliği Resmi Gazetesi L 65, 14.3.1968). Türkçe tercümesi için bkz. Yıldız, s. 11 vd.

Buna karşılık, Ticaret Kanununda da davet ve ilanın içeriği konusunda açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Buna karşılık, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nca çıkarılan GKTH Yönetmeliği⁴⁹ 11. Maddesi, ve Ticaret Kanunu 414. Maddesi⁵⁰ 1. Fıkrasında bu konu ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Buna göre milli hukuk olarak Türk Hukukunun söz konusu olduğu durumlarda, Ticaret Kanunu 414. Maddesi ve GKTH Yönetmeliği 11. Maddesi uygulanacaktır⁵¹.

Bu çerçevede, genel kurul toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanla çağrılır. Bu şekliyle, AB Müktesebatı ile uyumlu bir düzenleme olduğu söylenebilir.

Pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile gündem ve ilanının çıktığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla bildirilir.

5.2. Çağrının Süresi

Konsey Tüzüğü'nde çağrı zamanı hakkında bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu konuyla ilgili olarak, Konsey Tüzüğü'nün 53. Maddesinde yapılan atıf gereğince, Ticaret Kanununda 414. Maddesi 1. fıkrasına göre, bu çağrı, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılacaktır⁵².

5.3. Gündemin Belirlenmesi ve Azlığın Gündeme Madde Ekletmesi

5.3.1. Gündemin Belirlenmesi

Genel kurul kararları toplantıya katılsın katılmasın herkesi bağlayacağı için, genel kurul toplantılarının gündeminin pay sahiplerinin anlayabileceği açıklıkta önceden belirlenmesi ve bu gündem ile bağlı kılınması gerekmektedir⁵³

Konsey Tüzüğü 55. Madde 2. Fıkrası ve Ticaret Kanunu 413. Madde 1. Fıkrası, gündemin, genel kurulu toplantıya çağırın tarafından belirleneceğini düzenlemektedir. Çağrı yetkisi kural olarak yönetim kuruluna ait olduğundan, bu durumda gündemi hazırlama yetkisi de yönetim kuruluna ait olacaktır.

---

⁴⁹ RG. 28.11.2012/28841.

⁵⁰ Bu madde, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 355. maddesinin tekrarı olup, bir tek, TTK 1527. maddeye uygun olarak web sitesi ilave edilmiştir.

⁵¹ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Bahtiyar, Hamamcıoğlu, s.50-51.

⁵² Anılan maddenin 2. Fıkrasında Sermaye Piyasası Kanununun 11 inci maddesinin altıncı fıkrası hükmü saklı tutulmuştur.

⁵³ Bahtiyar, Hamamcıoğlu s.24; Pulaşlı 795 vd.

Konsey Tüzüğünde gündemin asgari içeriği hakkında bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu konuyla ilgili Ticaret Kanununda 413. Maddesinde de asgari bir içerik öngörülmemiştir. 2007/36/EEC sayılı Yönerge'nin 6. Maddesi 1. Fıkrasına göre, üye devletlerin, birlikte veya ayrı ayrı hareket eden pay sahiplerine, (a) gündeme gerekçeleri veya taslak karar ile birlikte madde koyma; ve (b) mevcut veya eklenecek gündem maddelerine taslak karar hazırlamak hakkını temin edeceklerdir. Üye devletler, yukarıda (a)'da belirtilen hakkı, tek tek veya birlikte hareket eden pay sahiplerinin, doğrudan veya şirket aracılığı ile yıllık olağan genel kurul toplantısı dışında, ve pay sahipleri tarafından talep edilen maddelerin hepsini içeren bir gündem ile, genel kurul toplantısını çağırma hakkı olması şartıyla, sadece yıllık olağan genel kurul toplantıları için öngörebilir. Aynı maddenin 2. Fıkrasına göre, eğer 1. Fıkra da belirtilen hak, pay sahibinin veya sahiplerinin şirkette minimum bir adet paya sahip olması şartına bağlı ise, bu minimum pay oranı, sermayenin %5'ini aşmamalıdır. 3. Fıkra ya göre ise, her üye devlet, 1. fıkra (a) bendinde belirtilen hakkın kullanılabilmesi için genel kurul toplantısı veya çağrıdan önce belirli bir günü içeren bir süre tayin etmelidir. Aynı şekilde, her üye devlet, fıkra 1 (b)'de belirtilen hakkın kullanılması için bir süre tayin etmelidir. 4. Fıkrasına göre ise, her üye devlet, 1. fıkra (a) bendinde belirtilen hakkın kullanılması, pay sahiplerine önceden bildirilmiş genel kurul toplantısı gündeminde bir değişiklik gerektiriyorsa, önceki gündem bakımından uygulanan kayıt süresi veya böyle bir kayıt süresi söz konusu değilse, şirketin, diğer pay sahiplerinin, bir vekil atayabilmesi veya mümkün olduğu yerde, yazılı olarak oy kullanabilmelerine imkân verecek yeterli ve makul bir süre öncesinde revize edilmiş gündemi hazırlanması sağlamalıdır.

Ancak Ticaret Kanunu 413. maddenin 2. fıkrası ile⁵⁴, yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi, yılsonu finansal tablolarının müzakeresi maddesiyle ilgili sayılı prensibini kabul ederek, gündem konusunda bir düzenlemede getirilmekte iken, ayrıca bu konuda Ticaret Kanunu 409. Maddesinde öngörülen bu toplantılarda, organların seçimine, finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, kârın kullanım şekline, dağıtılacak kâr ve kazanç paylarının oranlarının belirlenmesine, yönetim kurulu üyelerinin ibraları ile faaliyet dönemini ilgilendiren ve gerekli görülen diğer konulara ilişkin müzakere yapılacağına dair düzenleme ile, hiç olmazsa genel kurul toplantısında karara bağlanması zorunlu hususlar tespit olunmuştur.

---

54 Sözü edilen 2. fıkraya dair madde gerekçesinde, bu son fıkranın yeni olduğu vurgulandıktan sonra, bu madde genel kurula yönetim kurulu üyelerini her olağan genel kurul toplantısında görevden alabilme olanağını verdiği ifade edildikten sonra, hükmün temelindeki mantık ise şu şekilde açıklanmaktadır: Genel kurul, yılsonu finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun ortaya koyduğu sonuçlardan memnun kalmamışsa, yönetim kurulunu değiştirebilmelidir; icraatı beğenilmeyen bir yönetim kurulu süre endişeleriyle görevde tutulmamalıdır.

5.3.2. Azlığın Gündeme Madde Ekletmesi

Konsey Tüzüğü 56. Maddesi ile, azlığın gündeme madde eklettirebilme hakkı düzenlenmiştir. Bu maddeye göre, birlikte SE'nin esas sermayesinin %10'unu temsil eden bir veya birden fazla pay sahipleri, herhangi bir genel kurulda bir veya birden fazla konunun gündeme eklenmesini talep edebilecektir. Ancak aynı maddeye göre, bu taleplere ilişkin süre sınırlamaları ve izlenecek usul, SE'nin merkezi ofisinin bulunduğu üye ülke milli hukukunda, aksi takdirde, SE'nin esas sözleşmesinde yer alan hükümlerde yer alan düzenlemelere bırakılmıştır. SE'nin esas sözleşmesi veya SE'nin merkezi ofisinin bulunduğu üye devletin, halka açık sınırlı sorumlu şirketlere uygulanan milli hukuku, yukarıda belirtilen orandan daha az bir oranı uygun bulabileceği düzenlenmiştir.

Ticaret Kanununda ise bu hak 411. Maddede⁵⁵ tanınmış olup, bu düzenlemenin esasları şu şekildedir:

- Esas sözleşmeyle, çağrı hakkı bakımından daha az sayıda paya sahip pay sahiplerine bu hakkın tanınabileceği öngörülmüş olmasına karşılık, gündeme madde ekletilmesi bakımından esas sözleşme ile bunu öngörme imkânının verilmediği görülmektedir.
- Gündeme madde konulması istemi noter aracılığıyla yapılacaktır.
- Gündeme madde konulması istemi, çağrı ilanının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanmasına ilişkin ilan ücretinin yatırılması tarihinden önce yönetim kuruluna ulaşmış olmalıdır⁵⁶. Bu şekilde istem süresi sınırlandırılmıştır⁵⁷. Ayrıca olağan toplantılar için hesap dönemi bitiminden itibaren başvuru yapılabileceği ve olağanüstü genel kurul toplantıları bakımından ise, yönetim kurulunun toplantı kararı almasından sonra talepte bulunma olanağı bulunmaktadır⁵⁸.
- Pay sahiplerinin gündeme madde konulmasına ilişkin istemleri yönetim kurulu tarafından reddedildiği veya isteme yedi iş günü içinde olumlu cevap verilmediği takdirde, aynı pay sahiplerinin başvurusu üzerine, genel kurulun toplantıya çağrılmasına şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi karar verebilir. Mahkeme toplantıya gerek görürse, gündemi düzenlemek ve Kanun hükümleri uyarınca çağrıyı yapmak üzere bir kayyım atar. Kararında, kayyımın, görevlerini ve toplantı i

⁵⁵ Bu maddenin kıyasen tasfiye halindeki Anonim Şirketler için de uygulanması gerektiği konusunda bkz. Tekinalp, s.501.

⁵⁶ Anılan ikinci fıkranın gerekçesine göre, uygulamada sorun yaratan bir konuyu çözüme bağlamak amacıyla öngörülmüştür. "İlan ücretinin yatırılması tarihinin hem zaman hem de ispat yönünden uygun olduğu düşünülmektedir. Zira, para yatırılmadığı takdirde, gerekli ekin yapılması hemen mümkündür.

⁵⁷ Bu sınırlama olumlu olarak değerlendirilmektedir. Teoman, s.447.

⁵⁸ Tekinalp, s.501.

çin gerekli belgeleri hazırlamaya ilişkin yetkilerini gösterir. Zorunluluk olmadıkça mahkeme dosya üzerinde inceleme yaparak karar verir. Karar kesindir (Tüketici Kanunu 412. Madde 1. Fıkra).

- Yönetim Kurulu azlığın talebini kabul etmesine rağmen istenilen maddeyi gündeme almaz ise, azlık mahkemeye başvurarak önerisinin gündeme alınmasına dair karar alabilir ve icra müdürlüğü aracılığı ile uygulattırabilir⁵⁹.

5.3.3. Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Gündeme Madde Koydurtması

Konsey Tüzüğünde, çeşitli tarafların genel kurulu toplantıya çağrısına dair 54. Maddesi 2. Fıkrasında hüküm bulunmasına karşılık, gündeme madde koydurtulmasına dair 56. Maddesinde ise böyle bir düzenleme yer almamaktadır.

Bakanlık Temsilciliği Yönetmeliği 13. Maddesi 5. Fıkrasına göre, yapılan denetim sonucunda veya herhangi bir sebeple, şirket genel kurulunda görüşülmesi istenilen konularda gündeme madde konulmasını isteme yetkisi geniş bir şekilde Bakanlığa verilmiştir⁶⁰.

6. Genel Kurula Katılmaya Yetkili Olanlar ve Temsil

6.1. Genel Kurula Katılmaya Yetkili Olanlar⁶¹

6.1.1. Katılmaya Hakkı Olanlar

a) Pay Sahipleri

Konsey Tüzüğünde bu konuda özel bir hüküm yer almamakta ve konu, 53. Maddesi gereğince SE'nin merkezi ofisinin bulunduğu üye ülkenin milli hukukuna bırakılmaktadır. Bu çerçevede milli hukuku olarak Ticaret Kanununun uygulanacağı durumlarda ise, Ticaret Kanunu 425. Maddesi gereğince pay sahiplerinin kişisel haklarından birisi olarak pay sahipleri, genel kurula katılma hakkına sahip olacağı açıkça düzenlenmiştir.

---

59 Mahkeme kararına rağmen azlığın önerisinin gündeme alınmaması yönetim kurulunun hukuki ve cezai sorumluluğunu gerektirecektir. Tekinalp, s.502.

60 Ticaret Kanunu 413. Madde ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'na düzenleme ve denetleme yetkisini düzenleyen 210. Maddesinde yer almayan bu yetkinin yasaya uygunluğu tartışmalıdır. Tekinalp, s.502.

⁶¹ Pulaşlı, s.775-783.

6.1.2. Katılmak Zorunda Olanlar

a) Yönetim Kurulu Üyeleri

Konsey Tüzüğünde bu konuda özel bir hüküm yer almamakta ve konu, 53. Maddesi gereğince SE'nin merkezi ofisinin bulunduğu üye ülkenin milli hukukuna bırakılmaktadır. Bu çerçevede milli hukuku olarak Ticaret Kanununun uygulanacağı durumlarda, Ticaret Kanunu 407. Maddesi 2. Fıkrası gereğince, murahhas üyeler ile en az bir yönetim kurulu üyesinin hazır bulunması şarttır⁶². Ancak diğer yönetim kurulu üyeleri de toplantıya katılabilir.

Pay sahiplerinin genel kurula katılma hakları olup yükümlülükleri yokken, yukarıda anılan kişiler bakımından genel kurula katılmak hem hak hem de yükümdür. Ticaret Kanunu bu konuda, olağan ve olağanüstü toplantılar bakımından bir ayırım getirmemiştir. Üyeler ve denetçiler görüş beyan edebilirler.

Ticaret Kanunu 407. Maddesi 2. Fıkrası gerekçesinde, bu yüküme aykırılığın genel kurul kararlarının geçerliliğini etkilemeyeceği ifade edilmesine karşılık, emredici bir hüküm olduğundan, bu şartın gerçekleştirilmemesi, toplantıyı geçersiz kılacaktır⁶³.

6.1.3. Diğer Kişiler

Konsey Tüzüğünde bu konuda özel bir hüküm yer almamakta ve konu, 53. Maddesi gereğince SE'nin merkezi ofisinin bulunduğu üye ülkenin milli hukukuna bırakılmaktadır.

a) Bakanlık Temsilcisi

Bu çerçevede milli hukuku olarak Ticaret Kanununun uygulanacağı durumlarda ise, Ticaret Kanunu 407. Maddesi 3. Fıkrası gereğince, Ticaret Kanunu 333. Madde gereğince faaliyetleri için Gümrük ve Ticaret Bakanlığının izni gereken şirketlerin⁶⁴ genel kurul toplantılarında Gümrük ve Ticaret Bakanlığı temsilcisinin de yer alacağı düzenlenmiştir⁶⁵. Ticaret Kanunu 407. Maddesi

---

⁶² Buna aykırı davranılması durumu için bir yaptırım öngörülmemiştir. Bunun bir eksiklik olduğu yönünden görüş için bkz. Bahtiyar, Hamamcıoğlu, s.74.

⁶³ Tekinalp, s.487.

⁶⁴ Buna kapsamda, Bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, tüketici finansmanı ve kart hizmetleri şirketleri, varlık yönetim şirketleri, sigorta şirketleri, anonim şirket şeklinde kurulan holdingler, döviz büfesi işleten şirketler, umumi mağazacılıkla uğraşan şirketler, tarım ürünleri lisanslı depoculuk şirketleri, ürün ihtisas borsası şirketleri, bağımsız denetim şirketleri, gözetim şirketleri, teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketleri Sermaye Piyasası Kanununa tabi şirketler ile serbest bölge kurucusu ve işleticisi şirketlerin kuruluşları ve esas sözleşme değişiklikleri Bakanlığın iznine tabidir.

⁶⁵ Halka Açık Anonim Şirketlerde Gözlemci olması gerektiği konusunda bkz. Bahtiyar, Hamamcıoğlu, s.76.

3. Fıkrası, emredici bir hüküm olduğundan, bu şartın gerçekleştirilmemesi, toplantıyı geçersiz kılacaktır⁶⁶.

Ticaret Kanunu gereğince, Bakanlık Komiseri, Bakanlık Temsilcisi olarak değiştirilmiş ve katılım bakımından ikili bir sistem benimsenmiştir⁶⁷.

Ticaret Kanunu 407. Maddesi 3. Fıkrasına göre, bu katılım zorunluluğu sadece Ticaret Kanunu 333. Maddesi gereğince, kuruluşu ve esas sözleşme değişiklikleri, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının iznine tabi olan AŞ.'lerde bulunmaktadır.

Aynı madde 3. Fıkrası gereğince, diğer şirketlerde, hangi durumlarda Bakanlık temsilcisinin genel kurulda bulunacağı ve genel kurul toplantıları için temsilcilerin görevlendirilmelerine ilişkin usul ve esaslar ile bunların nitelik, görev ve yetkileri ayrıca ücret tarifeleri Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca yayımlanan GKTH Yönetmeliğinde düzenlenmiştir. Hangi toplantılarda gerekeceği ise anılan yönetmeliğin 32. Maddesinde, kuruluş, esas sermaye değişikliği, yurt dışında yapılacak genel kurul gibi ve bunlarla sınırlı olmamak üzere sayılmıştır. Bu durumlarda, Bakanlık temsilcisinin katılmadığı genel kurul toplantısının sonucu maddede düzenlenmiş değildir, buna karşılık, anılan yönetmelik 32. Maddesi 4. Fıkrasına göre, Bakanlık temsilcisinin yokluğunda alınan kararların geçerli olmayacağı düzenlenmiştir. Bu yönetmelik gereğince, önceki kanundaki geçersizlik sonucunun uygulanacağı savunulmaktadır⁶⁸

Bakanlık temsilcisinin toplantıya katılma giderleri ve ücretleri ilgili şirket tarafından karşılanır.

b) İntifa Hakkı Sahibi

Pay üzerinde bir intifa hakkı mevcut ise, aks esas sözleşmede öngörülmemiş olmadıkça, Ticaret Kanunu 432. Maddenin 2. Fıkrasından hareketle, intifa hakkı sahibi genel kurul toplantısına katılmaya yetkilidir.

c) Dinleyiciler veya Davetliler

Dinleyicilerin genel kurula katılması bakımından bir düzenleme getirilmesi düzenlenmemiştir. Ancak bir görüşe göre⁶⁹, açık bir hüküm olmamasına karşılık, bu olanağın ana sözleşme ile ya da genel kurul başkanı veya bizzat kurulun vereceği karar ile mümkün olabilecektir. Nitekim Ticaret

---

⁶⁶ Tekinalp, s.487.

⁶⁷ 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu 378. Maddesininin 297. Maddeye yaptığı atıfla AŞ.'lerin genel kurullarında Bakanlık Komiseri bulunması zorunlu idi. Aksi takdirde genel kurul toplantıları geçersiz sayılmakta idi.

⁶⁸ Tekinalp, s.500.

⁶⁹ Teoman, s.452-453. Detaylı bilgi için bkz. Teoman Ömer, Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarına Dinleyicilerin Katılması, İktisat ve Maliye Dergisi, C.XXIII S.3 (Haziran 1976), s. 108 vd.

Kanunu gerekçesinde de bu konuda içtihat yolunun açık olduğu, ayrıca müşavirler ile basın mensuplarının da genel kurula izinle katılabilecekleri belirtilmektedir⁷⁰.

6.2. Temsil

6.2.1. Genel Olarak

Türk Ticaret Kanunu bir yandan genel hükümlere göre temsili muhafaza edilirken, AB mevzuatı ve Anglo-Amerikan hukukundaki gelişmeler de dikkate alınarak, yeni temsil şekilleri öngörülmüştür⁷¹. Bunlardan en önemlisi Ticaret Kanunu 428. Maddesi 3. Fıkrasında düzenlenen “kurumsal yönetici” atanabilmesi imkânıdır. Kurumsal temsilci, ortakların vekâlet vererek kendilerini genel kurulda temsil ettirdikleri kurum veya kuruluştur.

6.2.2. Pay Sahibinin Temsili

Konsey Tüzüğünde bu konuda özel bir hüküm yer almamakta ve konu, 53. Maddesi gereğince SE'nin merkezi ofisinin bulunduğu üye ülkenin milli hukukuna bırakılmaktadır. Türk Ticaret Kanunu 425. Maddesine göre ayrıca pay sahibi⁷², paylarından doğan haklarını kullanmak için, kendisi katılabileceği gibi, pay sahibi olan veya olmayan bir kişiyi de temsilci olarak⁷³ genel kurula gönderebilecektir.

Temsil yetkisi senede bağlanmamış paylardan, nama yazılı pay senetlerinden ve ilmühaberlerden doğan pay sahipleri bakımından, yazılı olarak verilir (Ticaret Kanunu 426. Madde 1. Fıkra). Buna karşılık, hamile yazılı pay senetleri açısından ise bunların zilyedi bulunduğunu ispat eden kimse, şirkete karşı pay sahipliğinden doğan hakları kullanmaya yetkilidir (Ticaret Kanunu 426. Madde 2. Fıkra).

---

70 Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Bahtiyar, Hamamcıoğlu, s.79 vd.

71 Tekinalp, s.489. Bu şekilde iç hukukumuz, 2007/36/EC (Avrupa Parlamentosu ve Konseyin 11 Temmuz 2007 tarihli borsaya kote şirketlerin pay sahiplerinin muayyen haklarının icrasına dair Yönerge (Directive 2007/36/EC of the European Parliament and of the Council of 11 July 2007 on the exercise of certain rights of shareholders in listed companies) hale getirilmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

72 Ticaret Kanunu 426. Maddesi 1. fıkrasına göre, senede bağlanmamış paylardan, nama yazılı pay senetlerinden ve ilmühaberlerden doğan pay sahipliği hakları, pay defterinde kayıtlı bulunan pay sahibi veya pay sahibince, yazılı olarak yetkilendirilmiş kişi tarafından kullanılabilir.

73 Maddenin gerekçesinde, anılan maddenin “bir kişiyi temsilci olarak” ibaresinin yer almasının, kanundan ve esas sözleşmeden doğan oy haklarından yoksunlukların dolanılması (inter alia, m. 433 –yetkisiz katılma, 436 – oydan yoksunluk) söz konusu olmadıkça, pay sahibinin temsil yetkisini birden çok kişiye vermesine engel olacak şekilde yorumlanmaması gerekeceği ifade edilmektedir.

a) Olağan Temsilci

Gerçek kişi temsilcinin, tam ehliyetli olması gerekir. Tüzel kişilerin yetkili temsilcileri, genel kurula asil sıfatıyla katılabileceği gibi, kendilerini genel kurulda bir temsilci atamak suretiyle de temsil ettirebilirler.

Ticaret Kanunu 125. Madde 1. Fıkrasına göre, temsilcinin pay sahibi olmasını öngören esas sözleşme hükümleri de geçersizdir. Organ temsilcisi, yönetim kurulu üyelerinden birisi, bir şirket çalışanı ve üçüncü bir kişi olabilir.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmeliği 21. Maddesi 2. Fıkrasına göre, vekâletnameler yetkinin verildiği genel kurul toplantısı ve hukuken bu toplantının devamı sayılan toplantılarda geçerlidir. Gündemin değişmemesi kaydıyla, nisabın sağlanamaması, azlığın talebi veya genel kurul kararıyla “ yahut herhangi bir nedenle”” ertelenen toplantılar öncekinin devamı sayılacaktır⁷⁴

b) Tevdi Eden Temsilcisi

Ticaret Kanunu 429. Maddesi ile ilk defa “tevdi eden temsilcisi” kavramı getirilmiştir. Madde metninde bir tanımı yapılmamıştır. Ancak kimler olabileceği, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca belirleneceği, 3. Fıkrasında öngörülmüştür. Buna karşılık, anılan maddenin gerekçesinde şu şekilde açıklanmaktadır: “Hisse senetleri, saklanmak için açık kasa işlemiyle bankalara, yönetilmek üzere portföy danışmanlarına, yatırım yöneticilerine, saklama kuruluşlarına, rehin alacaklılarına hatta aracı kurumlara ve avukatlara tevdi olunabilir. Anılan kurumların işlevleri kanunlar ile belirtilmiş olup, bunlar hiçbir şekilde zilyetliklerinde bulunan pay senetleri için oy kullanamazlar. Tevdi eden ile tevdi edilen arasındaki ilişkinin niteliği ve amacı gereği veya alınan özel veya genel bir yetkiye dayanılarak, hisse senetlerinden doğan katılma ve oy hakları tevdi olunan kişi tarafından kullanılabilir. Tevdi olunan bu yetkisini genel bir yetki olarak taraflar arasındaki sözleşmeden alabileceği gibi, ona bu yetki her genel kuruldan önce de verilebilir. Tevdi ilişkisi dolayısıyla temsilci olan kişiye tevdi eden temsilcisi denilmektedir.

Ticaret Kanunu 429 uncu maddenin 1. Fıkrası, taraflar arasındaki ilişki ne olursa olsun ve sözleşmede ne türlü bir hüküm bulunursa bulunsun, tevdi eden temsilcisinin her genel kurul

---

⁷⁴ Tekinalp, s.490.

toplantısından önce tevdi edenden katılma ve oy haklarının nasıl kullanılacağına ilişkin talimat alması zorunluluğunu getirmiştir.

Ticaret Kanunu 426. Maddesi 1. Fıkrası ve 427. Madde 2. Fıkrası gereğince yazılı olması gerekmektedir. Bu talimat, bir yetkilendirme anlaşması, rehin, saklama, hapis hakkı veya kullanım ödöncü sözleşmesi içinde özel bir hüküm şeklinde verilebileceği gibi, ayrı bir anlaşma ile de verilebilir⁷⁵

Ticaret Kanunu 429 uncu maddenin 2. Fıkrası, zamanında istenmiş olup da talimat alınamamışsa, tevdi eden temsilcisi kanun uyarınca, oyunu tevdi edenin genel talimatına uygun olarak kullanılır. Böyle bir talimat yoksa, temsilci oyu yönetim kurulunun önerileri yönünde verir. Maddenin gerekçesinde bu çözümü kabul etmesinin sebebi, tevdi eden temsilcisinin oyu kendi menfaatine uygun düşecek şekilde kullanmasına engel olmaktır.

c) Toplu Temsil Şekilleri

Öncelikle belirtilmelidir ki, bir pay sahibi kendisini ne organın temsilcisi ne bağımsız temsilci ne de kurumsal temsilci ile temsil ettirmek isteyebilir. Yetkiyi bunlar dışında güvendiği kişiye verebilir.

i. Organın Temsilcisi ve Bağımsız Temsilcisi

Ticaret Kanunu 428. Maddesi 1. Fıkrasına göre, AŞ'de yönetim kurulu tarafından pay sahiplerine tavsiye edilen temsilciyi ifade etmektedir. Organ temsilcisi, yönetim kurulu üyelerinden birisi, hatta şirketin bir çalışanı veya 3. kişi olabilir

Buna karşılık, yönetim kurulu böyle bir tavsiyede bulunacaksa, bir de tamamen bağımsız ve tarafsız diğere bir kişiyi de tavsiye etmek zorundadır. Ancak pay sahiplerinin bu tavsiye edilenlere vekâlet verme zorunluluğu bulunmamaktadır.

Yönetim kurulu bu her iki temsilcinin niteliklerini, adını, soyadını, iletişim bilgilerini genel kurul toplantısına dair çağrı ilanında açıklar, ayrıca yönetim kurulu isterse, esas sözleşmedeki şirket ilanlarına uygun bir şekilde ilan yapar, hatta internet açma zorunluluğuna tabi bir şirket ise, bu ilan internet sitesinde de yayımlanır (Ticaret Kanunu 430. Madde).

ii. Kurumsal Temsilcisi

Ticaret Kanunu 428. Madde 3. Fıkrasına göre, kurumsal temsilcilik, bir pay sahipleri girişimidir, meslek olarak ve ivaz karşılığı yürütülemez.

---

75 Tekinalp, s.491.

Ticaret Kanunu 428. Madde 4. Fıkrasında öngörülen bildirme, genel kurul gündeminde yer alan maddelerde nasıl oy kullanılacağını açıklayan ilgili temsilci tarafından yapılmış açık bir taahhüttür. Ticaret Kanunu 430. Maddesine göre bildirgenin içeriğini ve oylarını hangi yönde kullanacaklarını, radyo, televizyon, gazete veya diğer araçlarla ve gerekçeleriyle birlikte açıklarlar. Ticaret Kanunu 428. Madde 4. Fıkrasına göre, bildirme, pay sahipleri tarafından⁷⁶ kurumsal temsilciye verilmiş bir talimat olup, temsilci bu bildirgenin dışına çıkamaz.

d) Bildirim Yükümü

Ticaret Kanunu 428. Maddesinde yer alan organ temsilcisi, bağımsız temsilci ve kurumsal temsilciler ile tevdi eden temsilcileri, kendileri tarafından temsil olunacak payların sayılarını, çeşitlerini, itibarî değerlerini ve gruplarını şirkete bildirirler (Ticaret Kanunu 431. Madde 1. Fıkra).

Genel kurulda divan başkanı, bu bildirimleri açıklar. Bir pay sahibinin istemine rağmen toplantı başkanı açıklamayı yapmamışsa her pay sahibi şirkete karşı açacağı dava ile genel kurul kararlarının iptalini isteyebilir (Ticaret Kanunu 431. Madde 2. Fıkra). Bu fıkranın uygulanabilmesi bakımından daha detaylı koşullar, anılan fıkranın gerekçesinde ortaya konulmuştur. Buna göre, bu bildirim üzerine genel kurula bazı temsilcilerin bazı temsil belgeleri dolayısıyla (temsil belgesinin yokluğu, mükerrer temsil belgeleri vs. gibi) yetkisiz kaldıkları şüphesini taşıyanlar veya bu hususta bilgi ve belgeye sahip olanlar toplantı başkanlığına itirazda bulunabilirler. Başkan bildirme görevini yerine getirmemişse, her pay sahibi tarafından açıklama yapmaya davet edilebilir. Başkan buna rağmen genel kurula bilgi sunmamış, eksik ve yetersiz bilgi sunmuşsa ancak bu takdirde genel kurul kararlarının iptali söz konusu olabilir. İkinci fıkrada iptalin şarta bağlanmasının sebebi başkanın ihmâlinin genel kurul kararının iptaline sebep olmasının uygun görülmemesidir. Tasarı ihmâlin, pay sahibinin müdahalesi ile ihmâlden çıkması, bir anlamda açıklamama kastına dönüşmesini aramıştır. Yoksa basit bir unutmaya ağır sonuçlar doğurabilir. İkinci cümlede yer alan “şirkete karşı” ibaresi bilinçle öngörülmüştür. Bu ibare davanın başkana açılmasını önlemek amacıyla hükme eklenmiştir. Genel kurul başkanının sorumluluğu ise genel hükümlere göre belirlenir. İptal davasını açma hakkının sadece açıklama isteyen pay sahibine tanınmasına engel olmak amacıyla, ikinci cümlede “her pay sahibi” denilerek gerekli vurgulama yapılmış olduğu ifade edilmektedir.

---

⁷⁶ Madde gerekçesine göre, “pay sahipliği” sözcüğü teknik bir deyim olup, bir kişinin bu sıfatının şirketçe tanınmış olmasını ifade eder. Bu sıfat tanınca da paysahipliği haklarının kullanılması mümkün olur ve katılma, dolayısıyla oy haklarında temsilci tayini için gerekli maddî şart gerçekleşir.

7. Genel Kurul Toplantısının İcrası

Konsey Tüzüğü 53. Maddesine göre, genel kurul toplantılarının organizasyonu ve oy kullanımı ile birlikte yürütülme usulü, SE'nin merkezinin bulunduğu üye ülkede bulunan Halka Açık Sınırlı Sorumlu Şirketlere uygulanan hukuka tabi olacaktır. Bu çerçevede, Ticaret Kanununun, üye devlet milli hukuku olarak uygulandığı durumlarda aşağıdaki prensipler, SE'nin genel kurulunun icrasında da uygulanacaktır.

Ticaret Kanunu ile getirilen yeniliklerden bir tanesi de, yönetim kurulu tarafından, genel kurulun çalışma esas ve usullerine ilişkin kuralları içeren bir iç yönerge hazırlanması zorunluluğunun getirilmiş olmasıdır (Ticaret Kanunu 419. Md.). Bu iç yönergenin asgari unsurları, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanmıştır. Şirketler, genel kurullarının onayını müteakiben, tescil ve ilan etmektedirler⁷⁷.

7.1. Toplantı Yeri

Konsey Tüzüğünde, toplantı yeri hususunda bir hüküm bulunmamaktadır. Buna karşılık, Konsey Tüzüğü 53. Maddesindeki genel kurulu organize edilmesi ve yürütülmesi ile birlikte oylama prosedürüne dair SE'nin faaliyet alanı ile aynı alanda işletme yapan Halka Açık Sınırlı Sorumlu Şirketlerin (yani Türk Hukuku bakımından Anonim Şirketin) tabi olduğu SE'nin merkezinin bulunduğu üye ülke hukukuna atıf gereğince, Türk Ticaret Kanununun uygulanması gerekecektir.

Ticaret Kanunu 409. Maddesi 3. Fıkrası gereğince, aksine esas sözleşmede hüküm bulunmadığı takdirde genel kurul, şirket merkezinin bulunduğu yerde toplanacaktır. Bu suretle, esas sözleşmede öngörülme şartıyla şirket merkezinin bulunduğu yer dışında Türkiye'de veya başka bir yerde toplanmasına olanak sağlanmıştır. Anılan maddenin gerekçesinde, toplantının yurt dışında yapılma sorunu ile ilgili olarak, içtihat ve doktrin kapısının açık bırakıldığı ve kanuna bu konuda katı bir hüküm konulması uygun bulunmadığı ifade edilmektedir.

GKTH Yönetmeliği 8. Maddesi 1. Fıkrası gereğince, genel kurul toplantıları, esas sözleşmede aksine hüküm olmadıkça, şirketin merkezinin bulunduğu mülki idare birimi sınırları içinde yapılır. Şirket merkezinin bulunduğu yerde toplantının hangi adreste yapılacağı esas sözleşmede özel olarak belirtilmemişse, bunu belirleme yetkisi toplantı çağrısı yapanlara aittir. Aynı maddenin 2. Fıkrasına göre, toplantının, şirket merkezinin bulunduğu mülki idare birimi

---

⁷⁷ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Bahtiyar, Hamamcıoğlu, s.99 vd.

sınırları dışındaki başka bir yerde veya yurt dışında yapılabilmesi için bunun esas sözleşmede açıkça düzenlenmesi gerekir. Aynı maddenin 3. Fıkrasına göre çağrı ilanında; toplantı yerinin doğru, anlaşılır ve ayrıntılı biçimde belirtilmesi gerekir.

7.1 Toplantının İcrası

Ticaret Kanunu 409. Maddesi 2. Fıkrası gereğince, Anonim şirket yönetim kurulu, genel kurulun çalışma esas ve usullerine ilişkin kuralları içeren GKTH Yönetmeliği 40 ve 41. Maddeleri gereğince belirlenmiş asgari unsurları içeren bir iç yönerge hazırlamalı⁷⁸ ve genel kurulun onayından sonra yürürlüğe koymalıdır. Ayrıca, bu iç yönerge, tescil ve ilan edilir.

7.2. Toplantının Açılması

Toplantı davet sahibi tarafından açılacaktır. Yönetim kurulu tarafından davet edildiyse, yönetim kurulu başkanı veya vekili veya yönetim kurulunu temsilen bir üye tarafından açılır.

7.3. Başkanlık Divanının Oluşturulması

Ticaret Kanunu 419. Maddesi 1. Fıkrasına göre, esas sözleşmede aksine herhangi bir düzenleme yoksa, toplantıyı, genel kurul tarafından seçilen, pay sahibi sıfatını taşıması şart olmayan bir başkan yönetir. Eğer esas sözleşmede bir başkan atanmamışsa veya sözleşme ile atanan başkan mazeretli veya mazeretsiz olmakla birlikte bu görevi kabul etmedikçe, toplantı başkanını genel kurul seçecektir.

Başkan tutanak yazmanı ile gerek görürse oy toplama memurunu belirleyerek başkanlığı oluşturur. gereğinde başkan yardımcısı da seçilebilir.

7.3.1. Hazır Bulunanlar Listesi (Hazirun Cetveli)

Konsey Tüzüğünde bu konuda özel bir hüküm yer almamakta ve konu, 53. Maddesi gereğince SE'nin merkezinin bulunduğu üye ülkenin milli hukukuna bırakılmaktadır. Bu çerçevede milli hukuku olarak Ticaret Kanununun uygulanacağı durumlarda ise, Ticaret Kanunu 417. Maddesi 3. Fıkrası gereğince, genel kurula katılabileceklerin listesinin yönetim kurulu'nun görev ve yetkisi

---

78 İç Yönerge, Genel Kurul Toplantıları Hakkında Yönetmelik 40 ve 41. Maddelerde düzenlenirken; örneği, Ek 5. de yer almaktadır. Ayrıca, bu konuda detaylı bilgi için Tekinalp, s. 494 vd. ve ayrıca, Çamoğlu Ersin, Prof. Dr., Anonim Ortaklık Genel Kurulu İç Yönergesi Hakkında Düşünceler, Yaklaşım Dergisi'nin Temmuz 2013. <http://www.ticaretkanunu.net/anonim-ortaklik-genel-kurulu-ic-yonergesi-hakkinda-dusunceler-ersin-camoglu/>

içerisinde olduğu ve yönetim kurulu başkanı tarafından imzalanarak, toplantıdan önce genel kurulun yapılacağı yerde bulundurulacağı düzenlenmiştir⁷⁹.

Bu noktada, hamile pay sahiplerinin, Türk Ticaret Kanunu 415. Maddesi 3. Fıkrası gereğince, genel kurulun toplantı gününden en geç bir gün önce bu senetlere zilyet olduklarını ispat ederek alacakları giriş kartları ile genel kurula katılabilecekleri düzenlenmiştir. Bu önceki Ticaret Kanunu 360. Madde 3. Fıkradaki hamile yazılı pay senetlerinin toplantı gününden bir hafta öncesinde şirkete tevdi edilmesi zorunluluğunu kaldırmıştır⁸⁰.

7.4. Gündem Bağlılık İlkesi

7.4.1. Kural Olarak

Konsey Tüzüğü 54. Maddesi 2. Fıkrası ve Ticaret Kanunu 413. Madde 1. Fıkrası çerçevesinde, genel kurul gündemi, genel kurulu toplantıya çağırılanlar tarafından hazırlanır.

Ticaret Kanunu 413. Madde 2. Fıkrasına göre, gündemde bulunmayan konular genel kurulda müzakere edilemez ve karara bağlanamaz. Konsey Tüzüğünde genel kurulun gündeme madde bulunmamasına dair açık bir düzenlemesi bulunmamakla birlikte, Konsey Tüzüğü 53. Maddenin göndermesi gereğince, milli hukuk olarak Ticaret Kanununun uygulanacağı yerlerde, Ticaret kanunu 413. Maddesine göre hareket edilecektir.

Bu çerçevede, kural olarak, genel kurulun, gündeme müdahale etmek hakkı bulunmamaktadır. Gündemde olmayan bir konuda alınan kararlar geçersizdir. Ancak, bir görüşe göre, genel kurul bir maddenin gelecek toplantıya ertelenmesine karar vermiş veya belirli bir konuyu gelecek toplantının gündemine konulması istenmişse, bu kararlar, yönetim kuruluna verilmiş bir talimat niteliğinde olduğunda, yönetim kurulunun bu konuda haklı bir gerekçesi olmadığı sürece, bu kararları uygulamakla yükümlü olacaktır⁸¹.

Gündemde yer almamanın sonucu, Konsey Tüzüğünde düzenlenmemiş iken, Ticaret Kanunu 413. Madde 2. Fıkrasında bu husus açık bir şekilde düzenlenmiştir. Buna göre kanuni istisnalar dışında, gündemde bulunmayan konular genel kurulda müzakere edilemez ve karara bağlanamaz.

---

79 Eski Ticaret Kanunu 376. maddesinde yer alan bu listenin “reis” tarafından imzalanacağı ifadesi yönünden belirsizlik giderilerek, açıkça yönetim kurulu başkanı tarafından imzalanması düzenlenmiştir.

80 Bu düzenleme ile, AB mevzuatı ile uyumlu hale getirilmiş ve Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin kabul edip yayımladığı 2007/36/EC sayılı Yönergenin 7. Maddesi hükmü, iç hukukumuza alınmıştır. Tekinalp, s.488.

81 Tekinalp, s.501.

7.4.2. İstisnaları

Konsey Tüzüğünde genel kurulun gündeme madde bulunmamasına dair açık bir düzenlemesi bulunmamakla birlikte, Konsey Tüzüğü 53. Maddenin göndermesi gereğince, milli hukuk olarak Ticaret Kanununun uygulanacağı yerlerde, Ticaret Kanunu 413. Maddesi 2. fıkrasına göre hareket edilecektir. Bu maddede, istisnalar saklı tutulmuştur.

Gündeme bağlılık ilkesinin istisnalarından birisi, Ticaret Kanunu 413. Md.'si 2. fıkrasına göre, yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi finansal tabloların müzakeresi maddesiyle ilgili sayılacaktır.

Bir diğeri, Ticaret Kanunu 364. Maddesine göre, yönetim kurulu üyeleri esas sözleşme ile atanmış olsalar bile, gündemde ilgili bir maddenin bulunması veya gündemde madde bulunmasına bakılmaksızın, haklı bir sebebin varlığı halinde, genel kurul kararıyla her zaman görevden alınabilir. Bir diğeri ise, pay sahiplerinin özel denetim isteme haklarıdır⁸².

Gündeme bağlılık ilkesinin diğer istisnaları, GKTH Yönetmeliği 25. Maddesi 1. Fıkrasında şu şekildedir:

- Pay sahiplerinin tamamının hazır bulunması halinde, gündeme oybirliği ile konu ilave edilebilir.
- Ticaret Kanununun 438 inci maddesi uyarınca, herhangi bir pay sahibinin özel denetim talebi, gündemde yer alıp almadığına bakılmaksızın genel kurulca karara bağlanır.
- Yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi hususları, yılsonu finansal tabloların müzakeresi maddesiyle ilgili sayılır ve gündemde konuya ilişkin madde bulunup bulunmadığına bakılmaksızın istem halinde doğrudan görüşülerek karar verilir.
- Gündemde madde bulunmasa bile, yolsuzluk, yetersizlik, bağlılık yükümünün ihlali, birçok şirkette üyelik sebebiyle görevin ifasında güçlük, geçimsizlik, nüfuzun kötüye kullanılması gibi haklı sebeplerin varlığı halinde, yönetim kurulu üyelerinin görevden alınması ve yerine yenilerinin seçilmesi hususları genel kurulda hazır bulunanların oy çokluğuyla gündeme alınır.

---

82 Gündeme bağlılık ilkesinin istisnalarına dair detaylı değerlendirme için bkz. Bahtiyar, Hamamcıoğlu, s.28 vd.; Pulaşlı, s.797-799.

Gündemdeki maddelerin görüşülme sırası, GKTH Yönetmeliği 25. Maddesi 2. Fıkrası, gereğince değiştirilebilir. Diğer yandan, genel kurulda müzakere edilerek karara bağlanmış gündem maddesi, hazır bulunanların oy birliği ile karar verilmedikçe yeniden görüşülüp karara bağlanamaz (GKTH Yönetmeliği 25. Maddesi 2. Fıkrası).

7.5. Oy Hakkı ve Kullanılması

Konsey Tüzüğü'nde genel kurulda oy hakkı ve kullanılmasına dair bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu durumda, genel kurul kararlarına karşı ne şekilde hareket edileceği yönünden hukuki bir boşluk yaratılmıştır. Bu durumda, Konsey Tüzüğü 53. Maddesi gereğince SE'nin merkezinin bulunduğu üye devletin Türkiye olduğu durumda, boşluk olan bu hususlarda, Ticaret Kanunu'nun AŞ.'de oy hakkı ve kullanılmasına dair hükümleri uygulanacaktır.

7.5.1. Oy Hakkı

a) Kural Olarak

Ticaret Kanunu 434. Maddesi 1. Fıkrasına göre, pay sahipleri, Ticaret Kanunu 1527. Maddesi 5. Fıkrası saklı kalmak üzere, oy haklarını genel kurulda, paylarının toplam itibarı değeriyle orantılı olarak kullanacağı düzenlenmiştir⁸³. Bu suretle, maddenin gerekçesinde de izah edildiği üzere, pay sahibinin oy hakkının paylarının toplam itibarı değeriyle orantılı olarak kullanacağı öngörülmüş ve bu suretle, oy hakkında, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'ndaki "pay" sisteminden, "pay sahibinin paylarının toplam itibarı değeri" sistemine geçilmiştir⁸⁴. İstisnası ise, esas sözleşme ile oy hakkında imtiyaz tanınması durumudur (TTK 478. md. 2. Fıkrası).

Ticaret Kanunu 435. Maddesi 1. Fıkrasına göre, oy hakkı, payın, kanunen veya esas sözleşmeyle belirlenmiş bulunan en az miktarının ödenmesiyle doğacaktır⁸⁵.

Ticaret Kanunu 434. Madde 4. Fıkrası ile, halka açık olmayan AŞ.'ler bakımından da, birikimli oy sisteminin önü açılmış bulunmaktadır. Bu sistem, örneğin beş üyeli bir yönetim kurulu seçiminde,

---

83 Pay sahipleri, oy haklarını belirli bir şekilde kullanması taahhüdünü içeren ortaklar arasında veya ortakla üçüncü kişiler arasında yapılan sözleşmelerdir. Oy sözleşmeleri, tek taraflı, karşılıklı veya çok taraflı olabilir. Detaylı bilgi için bkz Tekinalp, s.508 vd.

84 Madde gerekçesinde, 6762 sayılı Kanun düzeninde itibarı değerden soyutlanmış olarak, her paya en az bir oy hakkı tanınmıştır. Oysa önceki 6762 sayılı Kanun sisteminin farklı itibarı değerli payların da bir oy hakkı haiz olması gibi zoraki bir imtiyaza yol açtığı ifade edilmektedir.

85 Ticaret Kanunu 344. Madde 1. Fıkrasına göre, nakden taahhüt edilen payların itibarı değerlerinin en az %25'i tescilden önce ödenmiş olması gerekir.

ortağın oylarını beş adaya istediği gibi verebilmesine imkân vermektedir. Ancak birikimli oy sisteminin kabulü zorunlu değildir, esas sözleşmede bu konuda tebliğde⁸⁶ öngörülen şartları haiz bir hüküm bulunması gereklidir.

b) Oyda İmtiyaz

Ticaret Kanunu 434. Maddesi 2. Fıkrasına göre, esas sözleşme ile sınırlandırılmış olmadıkça, her pay sahibi sadece bir paya sahip olsa da en az bir oy hakkına sahiptir⁸⁷.

Ticaret Kanunu 478. Md. 1. Fıkrası ve 479. Maddesi 1. Fıkrasına göre oyda imtiyaz, eşit itibarı değerdeki paylara farklı sayıda oy hakkı verilerek tanınabilir. Ancak anılan maddenin 2. ve 3. fıkralarına göre, bir paya en çok on beş oy hakkı tanınabilir⁸⁸. Bu sınırlama, kurumlaşmanın gerektirdiği veya haklı bir sebebin ispatlandığı durumlarda uygulanmaz. Bu iki hâlde, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinin, kurumlaşma projesini veya haklı sebebi inceleyip, bunlara bağlı olarak, sınırlamadan istisna edilme kararını vermesi gerekir. Projede yapılacak her değişiklik mahkeme kararına bağlıdır. Kurumsallaşmanın gerçekleşmeyeceğinin anlaşıldığı veya haklı sebebin ortadan kalktığı hâllerde istisna etme kararı mahkeme tarafından geri alınabilir. Oyda imtiyaz, esas sözleşme değişikliği ile ibra ve sorumluluk davası açılmasına dair kararlarda kullanılmayacaktır. Bu hallerde tüm pay sahipleri, eşit oy kullanacaklardır.

c) Oydan Yoksunluk ve Oy Hakkının Donması

Ticaret Kanunu 436. Maddesi 1. Fıkrasına göre pay sahibi kendisi, eşi, alt ve üstsoyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hâkimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olan müzakerelerde oy kullanamaz⁸⁹.

Ticaret Kanunu 436. Maddesi 2. Fıkrasına göre ise, şirket yönetim kurulu üleriyle yönetimde görevli imza yetkisini haiz kişiler, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine ilişkin kararlarda

---

86 Halka Açık Olmayan Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Birikimli Oy Kullanımına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ (RG. 29.08.2012 – 28396).

87 Sermaye Piyasası Kanununda yer alan oysuz paylar düzenlemesinin bir istisnasıdır.

88 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda herhangi bir limit bulunmamakta idi.

89 Maddenin gerekçesinde, yasak kapsamına kendisi, eş, alt ve üstsoyunun ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hâkimiyetleri altındaki sermaye şirketleri de dahil edilirken, işlere ilaveten işlemler de kapsama alınmış, ve dava sözcüğüne de açıklık getirilmiştir.

kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamaz⁹⁰. Bu durumda karar sayısı, kullanılabilir oyların çoğunluğu olacaktır.

7.5.2. Oy Kullanma Hakkı

GKTH Yönetmeliği 20. maddesine göre, genel kurul toplantısında oylama açık ve el kaldırmak suretiyle yapılacaktır. Ayrıca önceki 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunundan farklı olarak, Ticaret Kanunu 1527. maddede öngörülen şartlarla ve bir tüzük bağlamında elektronik ortamda, yani online kullanılabilir olacaktır.

GKTH Yönetmeliği 19. Maddesi 1. Fıkrası gereğince, pay sahiplerinin her durumda oy hakkının doğabilmesi için, esas sözleşmede daha yüksek bir miktarın ödenmesi öngörülmüşse, pay tutarının dörtte birine karşılık gelen miktarı ödenmiş olmaları şartı getirilmiştir.

7.6. Genel Kurulda Yetersayılar⁹¹

Gündem maddeleri, yetersayılar yönünden birbirinden bağımsızdır. Bir gündem, kanun veya esas sözleşmenin daha ağır bir yetersayıyla görüşülmesi ya da karara bağlanmasını öngördüğü bir madde varsa, bu gündem madde/leri için zorunlu kılınan yetersayı sağlanmadıkça görüşme yapılamaz ve karar alınmaz.

Konsey Tüzüğü 58. Maddesine göre, kullanılan oylara, oylamada yer almayan, oy vermekten çekinen, boş veya bozuk oy pusulası veren pay sahiplerinin oylarının dahil edilmeyeceği prensibi belirlenmiştir. Bu yönden, Ticaret Kanununda bir hüküm getirilmemiştir.

7.6.1. Toplantı Yetersayısı⁹²

Konsey Tüzüğünde genel kurul toplantı yetersayısı öngörülmemiştir.

Ticaret Kanunu 418. Maddesi 1. Fıkrasına göre, genel kurul, Ticaret Kanunu veya esas sözleşmede, aksine daha ağır nisap öngörülmüş bulunan hâller hariç, sermayenin en az dörtte

---

90 Bu yasak ibra oylamasının yönetim kurulu üyelerinin her birisi için ayrı ayrı yapılması halinde de geçerlidir. Tekinalp s.506.

91 Nisap türleri bakımından, nispi çoğunluk, mutlak çoğunluk, özellikli çoğunluk tanımı ve ayırımı için bkz. Pulaşlı, s.834-835.

92 Detaylı bilgi için Pulaşlı, s. 836 vd.

birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanır. Ticaret Kanunu ile gelen bir yenilik olarak, ayrıca bu nisabın toplantı süresince korunması şarttır⁹³.

İlk toplantıda anılan nisaba ulaşamadığı takdirde, ikinci toplantının yapılabilmesi için nisap aranmaz, kaç pay temsil edilirse edilsin toplantı yapılır. Ancak, Ticaret Kanunu 421. Maddesi 4. Fıkrasına göre, ağırlaştırılmış toplantı ve karar yetersayılarının öngörüldüğü hallerde, bu yetersayılarına ilk toplantıda ulaşamadığı takdirde izleyen toplantılarda da aynı nisap aranacaktır.

Ticaret Kanunu 436. Maddesi 5. Fıkrasına göre, pay senetleri menkul kıymet borsalarında işlem gören şirketlerde, sermayenin artırılması ve kayıtlı sermaye tavanının yükseltilmesine ilişkin esas sözleşme değişiklikleri veya birleşmeye, bölünmeye ve tür değiştirmeye ilişkin kararların alınabilmesi için, yapılacak genel kurul toplantılarında, esas sözleşmelerinde aksine hüküm yoksa, Ticaret Kanunu 418 inci maddedeki toplantı nisabı uygulanır.

7.6.2. Karar Yetersayısı

Konsey Tüzüğü 57. Maddesine göre, bu Tüzükte veya icabı halde SE'nin merkezinin bulunduğu üye devletin anonim şirketlere ilişkin hukukunda ağırlaştırılmış bir yetersayı öngörülmemişse, genel kurul, kullanılan geçerli oyların çoğunluğuyla kararlar alınacaktır.

Buna karşılık, Ticaret Kanunu 418. Maddesi 1. Fıkrasında ise genel kurulda kararların, toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verileceği öngörülmektedir. Burada, Konsey Tüzüğü'nde kullanılan "geçerli oyların çoğunluğu"ndan bahsedilmekte ilen, Ticaret Kanununda toplantıda "hazır bulunan oyların çoğunluğu"ndan bahsetmesi kimi yerde önemli olabilecek bir farklılık olarak ortaya çıkmaktadır.

Ticaret Kanunu 456 ve devamı gereğince sermayenin artırılması bakımından toplantı ve karar yetersayısı bakımından özel bir düzenleme getirilmemiştir. AŞ.'nin esas sözleşmesinde bu konuda aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde, Ticaret Kanunu 421. Maddesi 1. Fıkrası uygulama alanı bulacaktır.

---

93 Bu şartın, gündemde yer alan her bir kararın birbirinden bağımsız olduğu ilkesine aykırılık teşkil edip etmediği yönünden detaylı bir değerlendirme için bkz. Bahtiyar, Hamamcıoğlu, s.85.

7.6.3. *Ağırlaştırılmış Yetersayılar*

Konsey Tüzüğü 59. Maddesi 1. Fıkrası gereğince üye devletlere milli hukukları ile ağırlaştırılmış çoğunluk öngörebilme imkânı sağlanmış olmakla, Ticaret Kanunu ile getirilen aşağıdaki ağırlaştırılmış toplantı ve karar yetersayıları, SE bakımından da uygulanabilecektir.

a) Oybirliği Gerektiren Kararlar

Ticaret Kanunu 421. Maddesi 2. Fıkrasına göre, aşağıdaki esas sözleşme değişikliği kararları bakımından toplantı ve karar yetersayıları, sermayenin tümünü oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin oybirliğiyle alınır:

- Bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar⁹⁴.
- Şirketin merkezinin yurt dışına taşınmasına ilişkin kararlar.

b) Diğer Ağırlaştırılmış Karar Yetersayıları

i) Ticaret Kanunu 421. Maddesi 3. Fıkrasına göre, aşağıdaki esas sözleşme değişikliğine dair toplantı ve karar yetersayı, sermayenin en az⁹⁵ yüzde yetmiş beşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımı ve olumlu oyudur. İlk toplantıda ulaşılamayan nisap, ikinci toplantıda da aynen aranmaktadır⁹⁶.

- Şirketin işletme konusunun tamamen⁹⁷ değiştirilmesi.
- İmtiyazlı pay oluşturulması⁹⁸.
- Nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması⁹⁹.

---

94 Bu konuda seçilen ifadenin, yanlış anlaşılmalara yol açabilecek nitelikte olması nedeniyle hatalı olduğu yönünden görüşler için bkz. Bahtiyar, Hamamcıoğlu, s. 90-91.

95 Maddenin gerekçesine göre, bu sebeple her iki nisap da hafifletilemez; ağırlaştırılabilir. “En az” ibaresinin hükümde yer almasının sebebinin de bu olduğu ifade edilmektedir.

96 Oysa 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununda ikinci toplantıda daha azaltılmış bir nisap öngörülmekte idi. Yeni kanun ile uygulamada anonim ortaklık işleyişini zorlaştırıcı nitelikte bir düzenleme getirilmiştir. Bahtiyar, Hamamcıoğlu, s.92.

97 Bir konudan başka bir işletme konusuna geçilmesi veya bu sonucu doğuracak değişiklikler kast edilmektedir. Yoksa işletme konusunun daraltılması veya genişletilmesi, hatta önemli değişikliklerin bu hükmün kapsamı dışındadır. Tekinalp, s. 512.

98 Bu konuda öngörülen ağırlaştırılmış çoğunluk nisabının esas sözleşme ile değiştirilmesi mümkün değildir (Ticaret Kanunu 421. Maddesi 3. Fıkrası). Bahtiyar, Hamamcıoğlu, s.90.

99 Yeni kanunun getirdiği bir yeniliktir. Anılan fıkranın gerekçesine göre, bu düzenleme hem sınırlandırılma sisteminin hem konulması hem de ağırlaştırılması dâhildir. Hüküm mevcut sınırlamalara tâbi yeni nama yazılı pay (pay senedi) çıkarılmasına veya hamiline yazılı payların nama dönüştürülmesine uygulanmaz. Çünkü her iki varsayımda da zaten devri sınırlandıran sistem esas sözleşmede mevcuttur.

Ticaret Kanunu 421. Maddesi 6. Fıkrasına göre, işletme konusunun tamamen değiştirilmesi veya imtiyazlı pay oluşturulmasına ilişkin genel kurul kararına olumsuz oy vermiş nama yazılı pay sahipleri, bu kararın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanmasından itibaren altı ay boyunca payların devredilebilmesine dair kısıtlamalarla bağlı değildirler.

Ticaret Kanununda, sermayenin %75'ini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımı ve olumlu oyunu gerektiren düzenlemelere şu örnekler verilebilir:

Ticaret Kanunu 356. Maddesi 1. Fıkrasına göre, şirketin tescilinden itibaren iki yıl içinde bir işletme veya ayın, sermayenin onda birini aşan bir bedel karşılığında devralınmasına veya kiralanmasına ilişkin sözleşmeler, genel kurulca onaylanıp ticaret siciline tescil edilmedikçe geçerli olmaz¹⁰⁰. Bu sözleşmelerin onaylanmasından ve tescilinden önce, bunların ifası amacıyla yapılmış olan ödemeler dâhil, her türlü tasarruf geçersizdir. Genel kurul kararını vermeden önce, yönetim kurulunun istemi üzerine şirketin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesince atanacak bilirkişi, şirket tarafından devralınacak ya da kiralanacak¹⁰¹ işletme ve aylara değer biçer. Sözleşme genel kurulun onay kararıyla birlikte tescil ve ilan olunur. Aynı maddenin 4. Fıkrasına göre, bu genel kurul kararı hakkında, aynı maddenin 3. Fıkrası gereğince, ağırlaştırılmış nisabın öngörüldüğü, Ticaret Kanunu 421 inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarına göre hareket edilecektir.

Ticaret Kanunu 538. Maddesi 1. Fıkrasına göre, genel kurul aksini kararlaştırmamışsa, tasfiye memurları şirketin aktiflerini pazarlık yoluyla da satabilirler. Ancak aynı maddenin 2. Fıkrasına göre, önemli miktarda aktiflerin toptan satılabilmesi için genel kurulun kararı gereklidir. Bu karar hakkında da, Ticaret Kanunu 421 inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarına göre hareket edilecektir.

Ticaret Kanunu 504. Maddesi 1. Fıkrasına göre, her çeşidi ile tahviller, finansman bonoları, varlığa dayalı senetler, iskonto esası üzerine düzenlenenler de dâhil, diğer borçlanma senetleri, alma ve değiştirme hakkını haiz senetler ile her çeşit menkul kıymetler, aksi kanunlarda öngörülmedikçe, ancak genel kurul kararı ile çıkarılabilirler. Bu genel kararı hakkında, kanunlarda farklı bir düzenleme yoksa, Ticaret Kanunu 421 inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları hükümlerine hareket edilecektir¹⁰². Esas sözleşme farklı bir nisap öngörebilir¹⁰³. Bu

---

100 Aynı maddenin 5. fıkrasına göre, Şirketin işletme konusunu oluşturan veya cebri icra yoluyla iktisap edilen ayın ve işletmeler hakkında bu madde hükmü uygulanmaz.

101 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 311. maddesinde kiralanma bulunmamakta idi.

102 Maddenin gerekçesine göre, gerekli olan genel kurul kararının içeriği de maddede belirlemiştir. Genel kurul kararı çıkarılacak menkul değerlerin cinsini, tutarını, sağladığı hakları, bunların tâbi olduğu şartları, itfa hükümleri gibi ihraca ilişkin tüm hükümleri ve şartları içermelidir.

madde ile bağlantılı olarak genel kurul, aksi kanunda öngörülmemişse¹⁰⁴, herhangi bir menkul kıymetin çıkarılmasını ve hükümleriyle şartlarını saptamak yetkisini, en çok on beş ay için yönetim kuruluna bırakabilir (Ticaret Kanunu 505. Md.), ancak buna ilişkin genel kurul kararı hakkında, Ticaret Kanunu 421 inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraya hükümlerine göre hareket edilecektir.

Bunun dışında Ticaret Kanununda öngörülmemesine karşılık, GKTH Yönetmeliği 22. Maddesi 12. Bendinde, genel kurul toplantısında, önemli miktarda şirket aktiflerinin toptan satışı kararının, şirket sermayesinin en az %75 ni oluşturan pay sahiplerinin olumlu oyları ile alınacağı; ilk toplantıda bu nisabın sağlanamaması halinde, ikinci toplantıda da aynı nisabın aranacağı düzenlenmiştir¹⁰⁵.

ii) Birleşme Kararları

Ticaret Kanunu 151. Maddesi 1. Fıkrası (a) bendine göre, yönetim organı tarafından genel kurula sunulan birleşme sözleşmesi genel kurulda; anonim şirketlerde, esas veya çıkarılmış sermayenin çoğunluğunu temsil etmesi şartıyla, genel kurulda mevcut bulunan oyların $\frac{3}{4}$ (dörtte üçü) ile onaylanmalıdır¹⁰⁶.

AB Müktesebatında önceki 3 sayılı Yönerge 'de öngörülen birleşmeye dair 7. Maddesinde öngörülen karar yetersayısının, anılan Yönergeyi kaldıran 5.04.2011 tarih ve 31/35/EU sayılı Yönergede değiştirilerek muhafaza edildiği görülmektedir. Buna göre, birleşmenin ancak birleşecek şirketlerin genel kurullarında onaylanması gerekmektedir. Bunun için öngörülen karar yetersayısı, paylara bağlı oy hakkının veya genel kurulda temsil edilen taahhüt edilmiş sermayenin en az $\frac{2}{3}$ sinin çoğunluğu ile alınabilecektir. Ancak Yönerge 7. Madde 1. Fıkrasına eklenen 2. Cümle ile, üye devletlerin hukuklarında, 1. cümlede belirtilen oyların salt çoğunluğunun, sermayenin en az yarısı ile alınabilmesine olanak vermiştir.

Ticaret Kanunda yer alan düzenleme, AB Müktesebatına göre, toplantı yetersayısı öngörmek dışında, daha ağır bir karar yetersayısına bağlanmış olmaktadır.

---

103 Maddenin gerekçesine göre, esas sözleşmede farklı nisap öngörülebileceğine ilişkin hükmü hem hafifletici hem de ağırlaştırıcı nisapları kapsar.

¹⁰⁴ Madde gerekçesine göre, bu istisnalar anlamında; şarta bağlı sermaye artırımında Ticaret Kanunu 463. maddesi gibi durumun özellikleri ve kurumun genel kurul kararına bağladığı hükümlerde, yönetim kurulunun yetkilendirmesine olanak tanınmadığı ifade edilmektedir.

¹⁰⁵ Bu düzenleme, normaler hiyerarşisine ve Anayasanın 124. maddesine aykırıdır. Bahtiyar, Hamamcıoğlu, s.93-94.

¹⁰⁶ Ticaret Kanununun 421. maddesinin beşinci fıkrasının (b) bendindeki pay senetleri menkul kıymetler borsalarında işlem gören şirketlerin alacakları kararlarda Ticaret Kanunu 418. Maddeye yapılan yollama saklıdır.

Diğer yandan 5.04.2011 tarih ve 31/35/EU sayılı Yönerge 7 maddesi 2. Maddesinde birleşme yönünden çeşitli türden pay sınıflarının bulunması durumunda birleşme kararı bakımından, hakları birleşmeden etkilenen her özel pay sahipleri grubunda ayrıca onaylanacaktır. Burada aranan karar yetersayısı ise düzenlenmemiştir. Bu noktada kıyasen Yönerge 7. Maddenin 1. Fıkrasındaki çoğunlukların burada da geçerli olduğunun kabulü uygun olacaktır.

Bu noktada, iç hukukumuz bakımından, Ticaret Kanunu 454. Maddesindeki imtiyazlı paylara ilişkin özel kurul başlıklı maddeye göre hareket edilecektir¹⁰⁷.

iii) Bölünme Kararları

Ticaret Kanunu 151. Maddesi 2. Fıkrası gereğince, bölünme sözleşmesi veya planının genel kurulda onaylanması bakımından, Ticaret Kanunu 151. Maddedeki toplantı ve karar yetersayılara atıf yapmaktadır.

AB Müktesebatında Anonim Şirketlerin Bölünmesine Dair 17.10.1982 tarih ve 82/891/EEC sayılı - 6 sayılı Yönergenin 5. Maddesine göre bölünmeye dair genel kurul kararı için öngörülen karar yetersayısı, 5.04.2011 tarih ve 31/35/EU sayılı Yönerge¹⁰⁸'nin 7. Maddesine atıf yapılmaktadır. Buna göre, bölünme de ancak bölünmeye dahil olan her bir şirketin genel kurulunda onaylanması gerekmektedir. Bunun için öngörülen karar yetersayısı, paylara bağlı oy hakkının veya genel kurulda temsil edilen taahhüt edilmiş sermayenin en az 2/3 sinin çoğunluğu ile alınabilecektir. Ancak yine anılan Yönerge 7. Madde 1. Fıkrasına eklenen 2. Cümle ile, üye devletlerin hukuklarında, 1. cümlede belirtilen oyların salt çoğunluğunun, sermayenin en az yarısı ile alınabilmesine olanak vermiştir.

Bölünme durumunda da, aynı birleşmede olduğu gibi, Ticaret Kanunda yer alan düzenleme, AB Müktesebatına göre, toplantı yetersayısı öngörülme dışında, daha ağır bir karar yetersayısına bağlamış olmaktadır.

İmtiyazlı pay sahiplerinin bulunması halinde, yine birleşmede olduğu gibi, 5.04.2011 tarih ve 31/35/EU sayılı Yönerge 7 maddesi 2. Maddesi ve Ticaret Kanunu 454. Maddesi uygulama alanı bulacaktır.

---

107 İmtiyazlı pay sahipleri özel kurulu hakkında detaylı bilgi için bkz. aşağıda 9 numaralı başlık altında yer alan açıklamalar.

108 Önceki 78/855/EEC sayılı 3 sayılı Yönergenin 7. Maddesine atıf yapılmaktadır.

iv) Tür Değişikliğine Dair Kararlar

Konsey Tüzüğü 65. Maddesi 1. Fıkrasına göre, bir SE, şirket merkezinin bulunduğu üye devlet hukukuna tabi bir anonim şirkete dönüştürülebilir. Aynı maddenin 6. Fıkrasına göre, SE'nin genel kurulu, dönüşüm projesini, anonim şirketin statüsü ile birlikte onaylayacaktır. Bunun için yetersayı, 78/855/EEC sayılı 3 numaralı Yönergenin yerine geçen 5.04.2011 tarih ve 31/35/EU sayılı Yönerge'nin 7. Maddesinin uygulanmasında kabul edilen milli hukukta düzenlendiği gibi verilecektir. Yönergenin 7. Maddesi 1. Fıkrası, üye devletlerin birleşme konusunda genel kurulda karar alınmasını; paylara bağlanmış oy hakkının veya genel kurulda temsil edilen taahhüt edilmiş sermayenin en az 2/3 nin çoğunluk ile mümkün kılmaları istenmektedir. Bununla birlikte, genel kurulda taahhüt edilmiş sermayenin en az yarısı temsil edildiği zaman, karar yetersayısı olarak basit çoğunluk öngörülebilecektir.

Oysa, Ticaret Kanunu 189. Maddesi 2. Fıkrası (a) bendi gereğince, yönetim organı tarafından genel kurula sunulan değiştirme planı, Kanunun 421 inci maddesinin beşinci fıkrasının (b) bendi hükmü saklı olmak şartıyla,

- AŞ'de, esas veya çıkarılmış sermayenin üçte ikisini karşılaması şartıyla, genel kurulda mevcut oyların üçte ikisinin onayını gerektirmektedir.
- Limited şirkete dönüştürme hâlinde, ek ödeme veya kişisel edim yükümlülüğü doğacaksa tüm ortakların onayını gerektirmektedir.

v) Diğer Esas Sözleşme Değişiklikleri

Ticaret Kanunu 421. Madde 1. Fıkrası gereğince, yukarıda (a) (421. Maddenin 2. Fıkrası) ve (b) (421. Maddenin 3. Fıkrası) maddeleri kapsamında yer alan kararlar dışında kalan, esas sözleşme değişiklikleri için toplantı yetersayısı, şirket sermayesinin en az yarısı; karar yetersayısı ise, toplantıda mevcut oyların çoğunluğu'dur. İlk toplantıda yetersayı elde edilemezse, en geç bir ay içinde yapılacak ikinci toplantıda toplantı yetersayısı, şirket sermayesinin üçte biridir (Ticaret Kanunu 421. Madde 1. Fıkrası).

Oysa Konsey Tüzüğü 59. Maddesi 1. Fıkrasında, Ticaret Kanunundaki gibi bir ayırıma gidilmeksizin, bir SE'nin esas sözleşmesinin her türlü değişikliğinin; SE'nin şirket merkezinin bulunduğu üye devletteki AŞ. lere uygulanan milli hukuk daha büyük bir çoğunluk kararı gerektirmiş olmadıkça veya buna izin vermedikçe, **kullanılan oyların** (geçersiz veya boş oylar hariç olmak üzere) 2/3 den daha az olmayan bir çoğunlukla verilen bir genel kurul kararı ile yapılmasının mümkün olacağını öngörmüştür. Ancak, 2. Fıkrasında, bir üye devletin, esas

sözleşme değişikliğine dair yetersayı olarak, SE'nin taahhüt edilmiş sermayesinin en az yarısının temsil edilmesi halinde, **kullanılan oyların** basit çoğunluğu ile değişikliğin yapılmasını kabul edebileceğini düzenlemektedir¹⁰⁹.

- Sermayenin Artırılması

Sermayenin artırılması, 77/91/EEC sayılı 2 sayılı Yönerge 28. ve 29. Maddesinde düzenlenmiş ve buna ilişkin karar yetersayısı ise aynı yönergenin 40. Maddesinde özel bir durum dışında düzenlenmiş değildir. Bu durumda, Konsey Tüzüğü'nün 59. Maddesi esas alınmak gerekecektir.

Buna karşılık, 77/91/EEC sayılı 2 No.lu Yönergenin 40. Maddesinde sadece sermaye artışına katılım hususunda bir kısıtlama veya yok etmenin söz konusu olduğu durum için karar yetersayısı bakımından bir düzenleme getirilmektedir. Buna göre, üye ülkenin yasaları, sermayenin artırılmasına dair kararların, en azından taahhüt edilen sermayeye ilişkin oyların 2/3 den az olmamak üzere bir çoğunlukla alınmasını temin edeceklerdir. Ancak AB üyesi devletlerin iç hukuklarında kabul edecekleri düzenleme ile, taahhüt edilen sermayenin en az yarısının temsil edilmesi halinde, kullanılan oyların basit çoğunluğunun da bu kararın alınması bakımından yeterli kılınabilecektir. Ancak önemle altı çizilmelidir ki, bu maddenin uygulanabilmesi için, AB üyesi devletlerin bu düzenlemeyi iç hukuklarına aktarmış olmaları gerekmektedir.

Bu düzenlemeler karşısında, uygulanacak hükümler arasında hiyerarşi ise, Tüzük 9. Maddesi cevap vermektedir. Bu madde dikkate alınarak üye devletler bakımından yapılacak değerlendirme şu şekilde olabilir. Öncelikle, sermaye artırımına dair Konsey Tüzüğü 59. Maddesi 1. Fıkrası hükmü uygulanacaktır. Ancak bu konuda, üye devlet hukuku'nun daha ağır bir çoğunluk öngörmüş olup olmadığı ve yine aynı maddenin 2. fıkrası uyarınca basit bir çoğunluk öngörmüş olup olmadığına göre uygulama netleştirilmelidir. Buna karşılık iç hukukumuz, Konsey Tüzüğü 59. Maddesi 1. Fıkrası ile uyumlu değildir. Zira, sermaye artırılmasına dair esas sözleşme değişikliğine uygulanacak Ticaret Kanunu 421. Madde 1. Fıkrasına göre, esas sözleşme değişiklikleri için toplantı yetersayısı, şirket sermayesinin en az yarısı; karar yetersayısı ise, toplantıda mevcut oyların

---

109 Oysa, CPS Corporate & Public Strategy Advisory Group tarafından yayımlanan, AB Müktesebat Rehberinde, bu ikinci fıkradan hiç bahsedilmemekte ve ayrıca birinci fıkradaki düzenleme de, eksik bir şekilde bir mutlaklık şeklinde ifade edilmektedir. CPS Corporate & Public Strategy Advisory Group, Şirketler Hukukuna İlişkin AB Müktesebat Rehberi, Nisan 2013, Brüksel & İstanbul, Nisan 2013, s.13. (<http://www.mess.org.tr/content/MESS%20Şirketler%20Hukuku%20Nisan%202013%20-%20FINAL.pdf>)

çoğunluğu'dur. Bu maddenin, Konsey Tüzüğü 59. Maddesi 2. Fıkrasındaki gereklilikleri de tam olarak karşıladığı söylenemez.

Zira, TTK 421. Madde 1. Fıkrasına göre, geçersiz veya boş oylar, Konsey Tüzüğü'nde hariç iken, Ticaret Kanunu'nda bu konuda bir açıklık bulunmamaktadır. Üstelik, ilk toplantıda öngörülen toplantı nisabı elde edilemediği takdirde, en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantı için toplantı nisabı, şirket sermayesinin en az üçte birinin toplantıda temsil edilmesidir. Sözü edilen 1. fıkrada öngörülen nisapları düşüren veya nispî çoğunluğu öngören esas sözleşme hükümleri geçersiz sayılmaktadır.

Bu noktada, eğer sermaye artırımını, yeni pay alma hakkını sınırlamakta veya yok etmekte ise, buna ilişkin karar bakımından, TTK 461. Madde 2. fıkrasına göre, genel kurulun, sermayenin artırımına ilişkin kararı ile pay sahibinin rüçhan hakkı, ancak haklı sebepler bulunduğu takdirde ve en az esas sermayenin yüzde altmışının olumlu oyu ile sınırlandırılabilir veya kaldırılabilir. Bu düzenleme, 2 No.lu Yönergenin 40. Maddesi 2. Fıkrası anlamında gerekliliği, toplantı yetersayısının, "sermayenin %60"ı olarak düzenlenmesi nedeniyle karar yetersayısı da ağırlaştırmak suretiyle kabul etmiş olmaktadır. Bu nedenle de 2 No.'lu Yönergenin gerekliliğini tam olarak karşıladığı söylenemez.

- Sermayenin Azaltışı

Sermayenin artırılmasına dair açıklamalarımız, yeni pay alma hakkının sınırlandırılması veya yok edilmesi dışında, sermaye azaltışına dair değişiklik bakımından da geçerlidir.

Ayrıca bu noktada, 2 sayılı Yönergenin 30 ve 31. Maddelerinde, değişik türde payların olması durumunda, sermaye azaltışı ile ilgili genel kurul kararının, en azından hakları işleminden etkilenen pay sahipleri için, ayrı bir oylamaya tabi olacağı düzenlenmiş ve bunun karar yetersayısı ise, yine 2 sayılı Yönergenin 40. Maddesinde tayin edilmiştir. İç Hukukumuzda Ticaret Kanunu 454. Madde 3. Fıkrası ile bu husus düzenlenmiş ve özel kurulun imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışının çoğunluğuyla toplanması ve toplantıda temsil edilen payların çoğunluğuyla karar alması hükme bağlanmıştır¹¹⁰.

---

110 Anılan fıkranın gerekçesine göre, izleyen toplantılarda düşmeyen bu ağır nisaplarla şirketin korunması ve küçük bir çoğunlukla olumsuz karar alınmasının önlenmesi amaçlanmıştır.

Bu düzenleme, 2 No.lu Yönergenin 40. Maddesi 2. Fıkrası anlamında koşulu daha ağırlaştırılmış olarak kabul ettiği gerekçesiyle, AB müktesebatı ile uyumlu olduğu söylenebilir.

7.7. Tutanak ve Karar Alınması

Toplantı yerinde ve toplantı sırasında, toplantının açılışı, aşamaları ve seyri ile alınan kararlar, bir tutanak ile tespit edilmelidir. Genel Kurul Toplantıları Hakkında Yönetmelik 26. Madde 1. Fıkrası gereğince, genel kurul tutanağı¹¹¹, toplantı mahallinde ve toplantı sırasında en az iki nüsha olarak düzenlenir.

Ticaret Kanunu 422. Madde 1. Fıkrası gereğince, tutanak, pay sahiplerini veya temsilcilerini, bunların sahip oldukları payları, gruplarını, sayılarını, itibarî değerlerini, genel kurulda sorulan soruları, verilen cevapları, alınan kararları, her karar için kullanılan olumlu ve olumsuz oyların sayılarını içerir. Tutanak, toplantı başkanlığı ve Bakanlık temsilcisi tarafından ve, Genel Kurul Toplantıları Hakkında Yönetmelik 26. Madde 1. Fıkrası gereğince, tek pay sahipli şirketlerde toplantıda hazır bulunan pay sahibinin veya temsilcisinin de toplantı tutanağını imzalaması zorunludur. Aksi hâlde söz konusu toplantı tutanağı geçersizdir.

Genel kurul kararları, yasal koşullara uyularak yapılan bir toplantıda, kanunun öngördüğü sayıda pay sahibinin öneri lehine oy kullanması ile oluşan ortak hukuki işlemdir¹¹².

Genel Kurul Toplantıları Hakkında Yönetmelik 26. Madde 3. Fıkrasına göre, toplantıda alınan kararlar, hiçbir tereddütte yer vermeyecek şekilde, olumlu ve olumsuz oyların toplamları da gösterilmek suretiyle tutanakta belirtilir. Aynı maddenin 4. Fıkrasına göre, toplantıda alınan kararlara muhalif kalarak, muhalefet şerhi yazmak isteyenlerin şerhleri tutanağa yazılır veya yazılı olarak verilen muhalefet şerhleri tutanağa eklenir. Toplantı tutanağına şerh koyan pay sahibinin adı ve soyadı yazılarak, muhalefet şerhinin ekli olduğu belirtilir. Tutanağa eklenen muhalefet şerhi de toplantı başkanı ve Bakanlık temsilcisi bulunan toplantılarda Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır.

---

¹¹¹ Toplantı tutanağı örneği, Genel Kurul Toplantıları Hakkında Yönetmelik ekinde yer almaktadır.

¹¹² Tekinalp 522.

7.8. Toplantı Sonunda Yapılacak İşlemler

Bu konu, Ticaret Kanunu 422. Madde ve Genel Kurul Toplantıları Hakkında Yönetmelik 29. Maddesinde düzenlenmiştir.

Toplantı başkanı genel kurul toplantı tutanağının bir nüshasını ve hazır bulunanlar listesi dâhil toplantı ile ilgili diğer tüm belgeleri, derhal şirkete teslim eder¹¹³.

Ticaret Kanunu 422. Madde 2. Fıkrasına göre, yönetim kurulu, tutanağın noterce onaylanmış bir suretini derhâl ticaret sicili müdürlüğüne vermek ve bu tutanakta yer alan tescil ve ilana tabi hususları tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür; tutanak ayrıca hemen şirketin internet sitesine konulur. Yönetim kurulu, Bakanlık temsilcisi bulunan toplantılarda temsilcinin görevlendirme yazısının bir nüshasını da, ticaret sicili müdürlüğüne istenecek diğer belgeler ile birlikte derhal ilgili ticaret sicili müdürlüğüne verilir (29. Madde 1. Fıkra).

Yönetim kurulu tescil ve ilana tabi hususları, ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan ettirir. İnternet sitesi açmakla yükümlü olan şirketler, genel kurul tutanağını hemen internet sitelerinde de ilân eder (29. Madde 2. Fıkra).

Toplantı başkanı, hazır bulunanlar listesinin, gündemin ve genel kurul toplantı tutanağının birer nüshasını Bakanlık temsilcisine teslim eder(29. Madde 3. Fıkra).

Genel kurul işlemleri ile ilgili belgelerin elektronik ortamda güvenli elektronik imza ile düzenlenmesi halinde bu belgelerde noter onayı aranmaz(29. Madde 5. Fıkra).

Ticaret Kanunu 423. Madde 1. Fıkrasına göre, genel kurul tarafından verilen kararlar toplantıda hazır bulunmayan veya olumsuz oy veren pay sahipleri hakkında da geçerlidir.

---

113 Bu maddede belirtilen belgelerin, Elektronik Genel Kurul Sistemi üzerinden elektronik platformlara iletilmesine Bakanlıkça karar verilebileceği de düzenlenmiştir. (Genel Kurul Toplantıları Hakkında Yönetmelik 29. Madde 4. Fıkra).

8. Elektronik Ortamda Genel Kurul

Ticaret Kanunu 1527. Maddesi, genel kurul toplantılarının elektronik ortamda gerçekleştirilmesi ve pay sahiplerinin bu toplantılara elektronik ortamda katılımına imkân veren bir sistemi kabul etmiştir¹¹⁴. Bunun için ön şart, bu hususun, AŞ sözleşmesinde veya esas sözleşmede düzenlenmiş olmasıdır (1. Fıkra). Bu hâllerde Ticaret Kanununda veya esas sözleşmede öngörülen toplantı ile karar nisaplarına ilişkin hükümler aynen uygulanmaya devam edilecektir.

Aynı maddenin 5. Fıkrasına göre, AŞ'lerde genel kurullara elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme, fizikî katılmanın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğuracaktır.

Ticaret Kanunu 1527. maddesinin uygulanması esasları, 4. Fıkrasının verdiği yetki uyarınca, ve yine aynı maddede öngörülen içerikte, Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanan Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik¹¹⁵ ile düzenlenmiştir.

Ayrıca oyun gerçek sahibi tarafından kullanılmasına ve uygulamaya ilişkin kurallar ile pay sahibinin temsilcisine internet sitesi aracılığıyla talimat vermesi esas ve usulleri, anılan maddenin 5. Fıkrasının verdiği yetki uyarınca, Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılmış Ticaret Şirketlerinde Anonim Şirket Genel Kurulları Dışında Elektronik Ortamda Yapılacak Kurullar Hakkında Tebliğ¹¹⁶ ile düzenlenmiştir.

9. İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu¹¹⁷

Konsey Tüzüğü 60. Maddesine göre, SE'nin iki veya daha fazla hisse sınıfına sahip olması durumunda, her genel kurul kararı, imtiyaz haklarının etkilendiği durumlarda her paysahibi sınıfının ayrı ayrı oylamasına tabi olacaktır (1. Fıkra).

---

¹¹⁴ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Pulaşlı Hasan, Prof. Dr., Elektronik Ortamda Anonim Şirket Genel Kuruluna İlişkin Düzenlemelerin Evrimi ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunundaki Durum, Arslanlı Bilim Arşivi. s. 69. vd. (<http://arslanlibilimarsivi.com/sites/default/files/makale/HasanPulasli-internetOrtamindaGenelKurul.pdf>)

¹¹⁵ RG.28.08.2012/ 28395.

¹¹⁶ RG. 29.08.2012/28396

¹¹⁷ Buna dair Ticaret Kanunu 454. madde, bazı değişikliklerle önceki 6762 sayılı Kanunun 389. maddenin tekrarıdır.

Aynı maddede devamla, esas sermaye değişikliği gerektiren ve bu nedenle Konsey Tüzüğü'nün 59. Madde 1. ve 2. Fıkrasına tabi oy çoğunluğu gerektiren durumlarda, her pay sahibi sınıfı tarafından ayrı ayrı yapılan oylamalarda aranacak karar yetersayısı, yine 59. Madde 1 ve 2. Fıkralarında öngörülen çoğunluk olacaktır (Konsey Tüzüğü 60. Madde, 2. Fıkra).

İç Hukukumuzda, Ticaret Kanunu 454. Madde ile "İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulu" başlığı altında ("Özel Kurul") düzenlenmiştir. Bu maddenin 1. Fıkrasında, prensip konulmuş ve genel kurulun esas sözleşmenin değiştirilmesine, yönetim kuruluna sermayenin arttırılması konusunda yetki verilmesine dair kararıyla yönetim kurulunun sermayenin arttırılmasına ilişkin kararı imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise bu karar anılan pay sahiplerinin yapacakları özel bir toplantıda, aynı maddede yer alan şartlarla alacakları bir kararla onanmadıkça uygulanamayacağı kabul edilmiştir.

Ticaret Kanunu 454. Maddesinin 3. Fıkrasında kabul edilen toplantı yetersayısı, imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmış iken; karar yetersayısı, toplantıda temsil edilen payların çoğunluğu'dur. Bu şekliyle, Konsey Tüzüğü 60. Maddenin göndermesi uyarınca, 59. Madde 2. Fıkrası anlamında gereklilikleri, toplantı yetersayısının "sermayenin %60'ı" olması nedeniyle, karar yetersayısı ağırlaştırmak suretiyle kabul etmiştir. Bu nedenle de Konsey Tüzüğü'nün gerekliliklerini tam anlamıyla karşıladığı söylenemez.

Konsey Tüzüğü 59. Maddede bu toplantıların ne şekilde yapılacağı hususunda bir düzenleme getirilmemiş ve hukuki bir boşluk yaratılmıştır. Bu durumda, SE'nin merkezinin bulunduğu üye devletin Türkiye olduğu durumda, boşluk olan hususlarda, Ticaret Kanunu 454. Maddesine göre hareket edilmesi uygun olacaktır.

Bu çerçevede Ticaret Kanunu 454. Maddesi kapsamında Özel Kurula dair usul ve esaslar

- Yönetim kurulu, en geç genel kurul kararının ilan edildiği tarihten itibaren bir ay içinde özel kurulu toplantıya çağıracaktır.
  - Aksi hâlde, her imtiyazlı pay sahibi yönetim kurulunun çağrı süresinin son gününden başlamak üzere, onbeş gün içinde, bu kurulun toplantıya çağrılmasını şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden isteyebilir (2. Fıkra).
  - Özel Hal: Genel kurulda, imtiyazlı payların sahip veya temsilcileri, esas sözleşmenin değiştirilmesine, Ticaret Kanunu 454. Madde 3. Fıkradaki toplantı ve karar nisabına uygun olarak olumlu oy vermişlerse, ayrıca özel toplantı yapılmaz (4. Fıkra).

- Çağrıya rağmen, süresi içinde özel kurul toplanamazsa, genel kurul kararı onaylanmış sayılır (5. Fıkra).
- İmtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edildiği sonucuna varılırsa karar gerekçeli bir tutanakla belirtilir(3. Fıkra).
  - Özel kurul toplantısında, Bakanlık temsilcisi de hazır bulunur ve tutanağı imzalar (6. Fıkra).
  - Tutanağın on gün içinde şirket yönetim kuruluna teslimi zorunludur.
  - Tutanakla birlikte, genel kurul kararının onaylanmasına olumsuz oy verenlerin, en az nisabı oluşturan sayıda imzalarını içeren liste ile Ticaret Kanunu 454. madde gereği açılacak dava için geçerli olmak üzere ortak bir tebligat adresi de yönetim kuruluna verilir.
  - Tutanak, birlikte verilen bilgilerle beraber tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilir.
  - 454. Maddeki şartlara uyulmadığı takdirde özel kurul kararı alınmamış sayılır).
- Yönetim kurulu, özel kurulun onaylamama kararı aleyhine, karar tarihinden itibaren bir ay içinde, genel kurulun söz konusu kararının pay sahiplerinin haklarını ihlal etmediği gerekçesi ile, bu kararın iptali ile genel kurul kararının tescili davasını, şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde açabilir (7. Fıkra).
  - İptal davası, genel kurul kararının onaylanmasına olumsuz oy kullananlara karşı yöneltilir (8. Fıkrası).

10. Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı

Önceki tasarılarından farklı olarak¹¹⁸, Konsey Tüzüğü'nde genel kurul kararlarının sakatlığına ve sonuçlarına dair bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu durumda, genel kurul kararlarına karşı ne şekilde hareket edileceği yönünden hukuki bir boşluk yaratılmıştır. Bu durumda, SE'nin merkezinin bulunduğu üye devletin Türkiye olduğu durumda, boşluk olan bu hususta, Ticaret Kanununun AŞ. genel kurullarının iptaline dair 445. ve 446. Maddeleri ile butlanına dair 454. Maddesine göre hareket edilmesi uygun olacaktır¹¹⁹.

¹¹⁸ Önceki tasarıda genel kurul kararlarının sakatlığına dair hükmün incelenmesi için bkz. Teoman, s.466-477.

¹¹⁹ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Tekinalp, s. 527 vd.

10.1. Genel Kurul Kararlarının İptali

Kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açılabilir (Ticaret Kanunu 445. Madde 1. Fıkrası).

Ticaret Kanunu 446. Maddesinde ise bu davayı açabilecekler dört bent halinde sıralanmıştır:

- Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten,
- Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri,
- Yönetim kurulu,
- Kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacaksa yönetim kurulu üyelerinden her biri.

10.2. Butlan

Genel kurulun, özellikle;

- Pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran,
- Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran,
- Anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan,

kararları batıldır (Ticaret Kanunu 447. Madde, 1. fıkrası) ¹²⁰

---

¹²⁰ Bu düzenleme BK 27. Maddesine göre özel hüküm olmakla birlikte, anılan maddenin de uygulanmasını engellemeyecektir. Tekinalp, s.528.

Anılan maddede sayılan haller örnek olarak sayılmakta olduğu, ve bu alan dışında başkaca bir butlan sebebinin de bulunabileceği, maddede yer alan “özellikle” ifadesinin kullanılmış olmasından çıkarılmaktadır.

SONUÇ

AB Müktesabı tarafında; Konsey Tüzüğü, SE’yi düzenleyen başlıca ve doğrudan iç hukuklarda uygulanacak bir kaynaktır. Birçok hususu çok yetersiz ve gelişigüzel şekilde düzenlemek yerine, üye devletlerin milli hukuklarına atıflar yapması, hukuken problemler doğurabilecek nitelikte ise de¹²¹, böylesine birçok ulusun hukukunun dâhil olduğu bir sistemin uyumlaştırılmasında her şeye rağmen kat edilmiş önemli bir yol, olumlu bir gelişme ve başarıdır.

Buna karşılık Hukukumuz tarafında; 10 yıldan fazla bir süre devam eden hazırlık süreci sonunda 2012 yılı 1 Temmuz’unda yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile, üye bir devlet olmadan mevzuatımızın AB Müktesabı ile uyumlu hale getirilebilmesi bakımından büyük bir şans elde edilmiştir. Bu çerçevede, AB Müktesabı ve Avrupa’daki bazı devletlerin iç hukukları ve bu hukuklardaki gelişmeler dikkate alınarak düzenlemelerin yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu şekilde AB Müktesabı ile uyum tesis edilmeye çalışılmıştır. Ancak yeni kanun, önemli değişiklik ve gelişmeleri beraberinde getirmiş olmasına karşılık, AB Müktesabatına doğrudan değil, ancak dolaylı bir şekilde ulaşmaya çalışılması sonucu, AB Müktesabı ile tam bir uyum içerisinde bir mevzuatın hayata geçirildiği söylenemeyecektir.

---

¹²¹ Diğer yandan Konsey Tüzüğü’nün, üye devlet hukuklarında AŞ.’ler ile ilgili konuların en ince ayrıntısına kadar düzenlemiş konuları çok genel ve hatta bazen üye devlet hukuklarıyla tenakuza düşecek şekilde yeniden düzenlemesi karşısında, Konsey Tüzüğü’nün, iç hukuktaki AŞ ile ilgili hükümler ile birlikte doğrudan uygulanmasıyla ilgili olarak çıkacak sorunların ve hukuk çatışmaların giderilmesi gerekecektir. Örneğin, Konsey Tüzüğü 55. Maddesinde, azınlık pay sahiplerinin genel kurulun toplanmasını isteme hakkını düzenlemektedir. Bu maddeye göre, azınlık pay sahiplerinin müracaatında gündem konuları yer almalıdır. Alman anonim ortaklıklar hukuku ise hem gündem konularının hem de yapılması istenen genel kurulun nedenlerinin ve amacının ortaya konmasını istemektedir. Bu bağlamda, genel kurulun özellikle neden toplanması gerektiği ve niçin gelecek olağan genel kurula kadar beklenilmemesi gerektiği ortaya konulmalıdır. Alman hukuku ayrıca azınlık pay sahiplerinin başvurusunun yazılı olması gerektiğini öngörmektedir. SE’ye Konsey Tüzüğü’nün kısmen ve yetersiz bir şekilde düzenlenmiş azınlık pay sahipleriyle ilgili 55. Madde uygulanacak mıdır? Uygulanıp uygulanmayacağına nihai noktada Avrupa Topluluğu Mahkemesi karar verecek olsa da, şu an için Konsey Tüzüğü 55. maddesi’nin bu husus bakımından uygulanmasına engel yoktur. Ancak bu durumda da Tüzükle Alman hukukunun bir çatışması söz konusu olabilecektir. Bilgili, s.205.

Bunun neticesi, ülkemizin yarın bir AB üyesi olması durumunda, SE'nin Türkiye'de kurulması ve işleyişine ilişkin olarak mevzuat anlamıyla tam olarak hazır olduğumuzu söylemek güçtür. Sadece SE'nin genel kurul organına dair düzenlemeler noktasından bakıldığında ise durum nispeten daha olumlu gözükmemektedir. Ancak yine de, bu konuda mevcut durum, mevzuat gelişmeleri ve değişikliklerini gerektirecek olması yanında, her zamanki gibi yargı ve doktrine de büyük ve önemli bir görev ve sorumluluk yükleyecektir.

Ancak her şeye rağmen, Ticaret Kanunu gerekçesinde de belirtildiği üzere, Ticaret Kanunu, AB'ye üye diğer ülkelerin, ticaret, şirketler, taşıma, deniz ticareti ve sigorta kanunlarında olduğu gibi, dinamik bir konumda ve eskisiyle kıyaslanamayacak derecede değiştirilme olasılığına açık bir kanundur. Diğer yandan AB Müktesebatı ve bu bağlamda AB'nin ticaret hukukuna ilişkin düzenlemeleri, Müzakere Eden Ülke" Türkiye'nin gelecekteki hukuku'dur.

Ahmet Karayazgan

İstanbul, Ocak 2015

EK - Konsey Tüzüğü'nün İlgili Hükümleri

32001R2157 Council Regulation (EC) No 2157/2001 of 8 October 2001 on the Statute for a European company (SE)	32001R2157 Avrupa Şirketi Statüsüne (SE) Dair 8 Ekim 2001 Tarih ve 2157/2001/EC Sayılı Konsey Tüzüğü¹²²
TITLE III STRUCTURE OF THE SE Article 38 Under the conditions laid down by this Regulation an SE shall comprise:	BAŞLIK III SE'NİN YAPISI Madde 38

¹²² Konsey Tüzüğü'nün tümünün Türkçe çevirisi için bkz. Keskin Cenk Ali, 57 vd.

<p>(a) a general meeting of shareholders and (b) either a supervisory organ and a management organ (two-tier system) or an administrative organ (one-tier system) depending on the form adopted in the statutes.</p>	<p>Bu Tüzükte yer alan şartlar çerçevesinde, bir SE, aşağıdaki oluşur:</p> <p>(a) Pay sahipleri genel kurulu, ve (b) Esas sözleşmesinde kabul edilecek şekilde bir denetim organı ve bir yönetim organı (iki kademeli yönetim sistemi) veya bir idare organı (tek kademeli yönetim sistemi).</p>
<p>... Section 4 General meeting Article 52 The general meeting shall decide on matters for which it is given sole responsibility by: (a) this Regulation or (b) the legislation of the Member State in which the SE's registered office is situated adopted in implementation of Directive 2001/86/EC. Furthermore, the general meeting shall decide on matters for which responsibility is given to the general meeting of a public limited-liability company governed by the law of the Member State in which the SE's registered office is situated, either by the law of that Member State or by the SE's statutes in accordance with that law.</p>	<p>Bölüm 4 Genel Kurul Madde 52 Genel kurul, (a) bu Tüzük veya (b) SE'nin şirket merkezinin bulunduğu Üye Devletin 2001/86/EC sayılı Yönergenin uygulanmasına dair mevzuatında belirtilen, sadece kendisinin sorumluluğuna verilen hususlara ilişkin karar verir. Bunun dışında, ya Üye Devlet hukuku ya da bu hukuka uygun olarak SE'nin ana sözleşmesi tarafından veya SE'nin şirket merkezinin bulunduğu Üye Devlet hukukunun anonim şirketlerin genel kurullarına dair kanunlarında sadece genel kurulun sorumluluğuna verilen hususlarda karar verecektir.</p>

<p>32001R2157 Council Regulation (EC) No 2157/2001 of 8 October 2001 on the Statute for a European company (SE)</p>	<p>32001R2157 Avrupa Şirketi Statüsüne (SE) Dair 8 Ekim 2001 Tarih ve 2157/2001/EC Sayılı Konsey Tüzüğü</p>
<p>Article 53 Without prejudice to the rules laid down in this section, the organization and conduct of general meetings together with voting procedures shall be governed by the law applicable to public limited-liability companies in the Member State in which the SE's registered office is situated.</p>	<p>Madde 53 Bu bölümde yer alan kurallar saklı kalmak üzere, genel kurulun organizasyonu ve idaresi ile birlikte oylama prosedürü, SE'nin şirket merkezinin bulunduğu Üye Devletteki anonim şirketlerine uygulanan hukuka tabidir.</p>

<p>Article 54</p> <p>1. An SE shall hold a general meeting at least once each calendar year, within six months of the end of its financial year, unless the law of the Member State in which the SE's registered office is situated applicable to public limited-liability companies carrying on the same type of activity as the SE provides for more frequent meetings. A Member State may, however, provide that the first general meeting may be held at any time in the 18 months following an SE's incorporation.</p> <p>2. General meetings may be convened at any time by the management organ, the administrative organ, the supervisory organ or any other organ or competent authority in accordance with the national law applicable to public limited-liability companies in the Member State in which the SE's registered office is situated.</p>	<p>Madde 54</p> <p>1. SE'nin şirket merkezinin bulunduğu Üye Devlette, SE ile aynı türde faaliyet gösteren anonim şirketlerine uygulanan hukuk daha sık toplantı yapılmasını öngörmüyor ise, bir SE mali yılını takip eden altı ay içerisinde olmak şartıyla, her takvim yılında en az bir genel kurul gerçekleştirir. Bir Üye Devlet, ilk genel kurulun, SE'nin kuruluşunun takip eden 18 ay içerisinde herhangi bir zamanda yapılmasını öngörebilir.</p> <p>2. Genel kurul, SE'nin şirket merkezinin bulunduğu Üye Devletteki anonim şirketlerine uygulanan milli hukuka uygun olarak, yönetim organı, idari organ, denetim organı veya diğer bir organ veya yetkili makam tarafından herhangi bir zamanda toplanabilir.</p>
---	--

32001R2157
Council Regulation (EC) No 2157/2001 of 8 October 2001 on the Statute for a European company (SE)

32001R2157
Avrupa Şirketi Statüsüne (SE) Dair 8 Ekim 2001 Tarih ve 2157/2001/EC Sayılı Konsey Tüzüğü

<p>Article 55</p> <p>1. One or more shareholders who together hold at least 10 % of an SE's subscribed capital may request the SE to convene a general meeting and draw up the agenda therefor; the SE's statutes or national legislation may provide for a smaller proportion under the same conditions as those applicable to public limited-liability companies.</p> <p>2. The request that a general meeting be convened shall state the items to be put on the agenda.</p> <p>3. If, following a request made under paragraph 1, a general meeting is not held in due time and, in any event, within two months, the competent judicial or administrative authority within the jurisdiction of which the SE's registered office is situated may order that a general meeting be convened within a given period or authorize either the shareholders who have requested it or their representatives to convene a general meeting. This shall be without prejudice to any national provisions which allow the shareholders themselves to convene general meetings.</p>	<p>Madde 55</p> <p>1. SE'nin ödenmiş sermayesinin en az %10 unu birlikte elinde tutan bir veya daha fazla hissedar, SE genel kurulunun toplanmasını talep edebilir ve gündem hazırlayabilir. Bunun gerçekleştirilmesi için, SE'nin esas sözleşmesi veya milli mevzuatı, anonim şirketlere uygulanan hükümleri ile aynı durumlar altında, daha küçük bir oran öngörebilir.</p> <p>2. Bir genel kurulun toplanmasına dair talep, gündeme konulacak hususları da içermelidir.</p> <p>3. 1. Fıkra çerçevesinde yapılan talep üzerine bir genel kurul zamanında ve her halükarda 2 ay içerisinde yapılmaz ise, SE'nin şirket merkezinin bulunduğu yargı çevresi içindeki bir yetkili adli veya idari makam, verilen süre içerisinde genel kurulun yapılmasına ilişkin bir talimat verebilir veya bunu talep eden pay sahipleri yada onların temsilcilerini bir genel kurul yapılması konusunda yetkilendirir. Bu yetki, pay sahiplerinin kendi kendilerine genel kurul yapmalarına izin veren milli hükümlerine halel getirmez.</p>
<p>Article 56</p> <p>One or more shareholders who together hold at least 10 % of an SE's subscribed capital may request that one or more additional items be put on the agenda of any general meeting. The procedures and time limits applicable to such requests shall be laid down by the national law of the Member State in which the SE's registered office is situated or, failing that, by the SE's statutes. The above proportion may be reduced by the statutes or by the law of the Member State in which the SE's registered office is situated under the same conditions as are applicable to public limited-liability companies.</p>	<p>Madde 56</p> <p>Bir SE'nin ödenmiş sermayesinin %10 unu birlikte elinde bulunduran bir veya daha fazla pay sahibi, herhangi bir genel kurul gündemine bir veya daha fazla ek madde konulmasını talep edebilir. Bu talebe uygulanan prosedürler ve zaman sınırları, SE'nin şirket merkezinin bulunduğu Üye Devletin milli hukuku tarafından, bu konuda bir hüküm bulunmaması halinde, şirket esas sözleşmesi tarafından düzenlenir. Yukarıdaki oran, esas sözleşme veya SE'nin şirket merkezinin bulunduğu Üye Devlette, aynı şartlar altında, anonim şirketlere uygulanan hukuk tarafından azaltılabilir.</p>

32001R2157 Council Regulation (EC) No 2157/2001 of 8 October 2001 on the Statute for a European company (SE)	32001R2157 Avrupa Şirketi Statüsüne (SE) Dair 8 Ekim 2001 Tarih ve 2157/2001/EC Sayılı Konsey Tüzüğü
<p>Article 57</p> <p>Save where this Regulation or, failing that, the law applicable to public limited-liability companies in the Member State in which an SE's registered office is situated requires a larger majority, the general meeting's decisions shall be taken by a majority of the votes validly cast.</p>	<p>Madde 57</p> <p>Bu Tüzük veya onun yokluğunda, SE'nin şirket merkezinin bulunduğu Üye Devletteki anonim şirketlerine uygulanan hukukun, daha büyük bir çoğunluk gerektirdiği haller hariç, genel kurul kararları, geçerli şekilde verilen oyların çoğunluğu ile alınır.</p>
<p>Article 58</p> <p>The votes cast shall not include votes attaching to shares in respect of which the shareholder has not taken part in the vote or has abstained or has returned a blank or spoiled ballot paper.</p>	<p>Madde 58</p> <p>Verilen oylara, oylamada yer almayan, oy vermekten çekinen, boş veya bozuk oy pusulası veren pay sahiplerinin oyları dahil değildir.</p>
<p>Article 59</p> <p>1. Amendment of an SE's statutes shall require a decision by the general meeting taken by a majority which may not be less than two thirds of the votes cast, unless the law applicable to public limited-liability companies in the Member State in which an SE's registered office is situated requires or permits a larger majority.</p> <p>2. A Member State may, however, provide that where at least half of an SE's subscribed capital is represented, a simple majority of the votes referred to in paragraph 1 shall suffice.</p> <p>3. Amendments to an SE's statutes shall be publicised in accordance with Article 13.</p>	<p>Madde 59</p> <p>1. Bir SE'nin esas sözleşmesinin değiştirilmesi, SE şirket merkezinin bulunduğu Üye Devletteki anonim şirketlere uygulanan hukuk daha büyük bir çoğunluk kararını gerektirmedikçe veya buna izin vermedikçe, oyların üçte ikisinden daha az olmayan bir çoğunlukta genel kurul tarafından verilen bir kararı gerektirir.</p> <p>2. Bununla birlikte, bir Üye Devlet, SE'nin ödenmiş sermayesinin en az yarısının temsil edilmesi halinde, 1. fıkrasında anılan oyların basit çoğunluğu'nun yeteli olacağını öngörebilir.</p> <p>3. SE'nin esas sözleşmesinin değiştirilmesi, 13. Maddeye uygun olarak ilan edilir.</p>
<p>Article 60</p> <p>1. Where an SE has two or more classes of shares, every decision by the general meeting shall be subject to a separate vote by each class of shareholders whose class rights are affected thereby.</p> <p>2. Where a decision by the general meeting requires the majority of votes specified in Article 59(1) or (2), that majority shall also be required for the separate vote by each class of shareholders whose class rights are affected by the decision.</p>	<p>Madde 60</p> <p>1. Bir SE nin iki ya da daha fazla hisse sınıfına sahip olması halinde, genel kurulun aldığı tüm kararlar, sınıf hakları buna uygun olarak etkilenen her bir pay sahibi sınıfının ayrı ayrı oylamasına tabidir.</p> <p>2. Genel Kurulun bir kararının 59. madde (1) veya (2). fıkrasında belirtilen oy çoğunluğunu gerektirmesi halinde, bu çoğunluk, sınıf hakları karardan etkilenen her bir pay sahibi sınıfı tarafından yapılan ayrı ayrı oylamalar içinde gereklidir.</p>

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
AŞ	Anonim Şirket
Bakanlık	Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
BK	6098 sayılı Borçlar Kanunu
bkz	Bakınız
C	Cilt
f.	Fıkra
GK	Genel Kurul
GKTH Yönetmeliği	Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantıları'nın Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik (RG. 28.11.2012/28841).
Konsey Tüzüğü	2157 sayılı 8.10.2011 tarihli Avrupa Anonim Şirketi Ana Sözleşmesine İlişkin Tüzük
L.	L Dizisi
Md	Madde
P.	Page
RG	Resmî Gazete
S	Sayı
s.	Sahife
SE	Societas Europaea
TSB	Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği
TTK / Ticaret Kanunu	6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
TSB	Türkiye Sigorta Birliği
Vd.	Ve devamı

KAYNAKÇA

- ARLT Marie-Agnes,**
BERVOETS Cecile,
GRECHENİG Kristoffel,
KALLS Susanne,
- : The Societas Europaea in Relation to the Public Corporation of Five Member States (France, Italy, Netherlands, Spain, Austria). European Business Organisation Law Review 3.
- BAHTİYAR Mehmet,**
HAMAMCIOĞLU Esra
- : Yeni TTK'ye göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Toplantıları, İstanbul 2014.
- BİÇER, Levent/**
HAMAMCIOĞLU Esra
- : Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulama Alanı (TTK. Md. 408/2-f), Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S.1, Haziran 2013
- BİLGİLİ Fatih**
- : Avrupa Anonim Ortaklığı, Prof. Dr. Ergun Özsunay'a Armağan, İstanbul, 2004.
- ÇAMOĞLU Ersin**
- : Anonim Ortaklık Genel Kurulu İç Yönergesi Hakkında Düşünceler, Yaklaşım Dergisi Temmuz 2013. (<http://www.ticaretkanunu.net/anonim-ortaklik-genel-kurulu-ic-yonergesi-hakkinda-dusunceler-ersin-camoglu/>)
- DOĞAN, Beşir Fatih**
- Avrupa Birliği Şirketler Hukuku Modernizasyon Çalışmaları, Avrupa Birliğinin 77/91/EWG no.lu ikinci şirketler yönergesinde değişiklik yapan 2006/68/EWG no.lu yönergenin getirdiği yenilikler, Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi, C.2, No.2 (Bahar: 2008),
- ENGAMMARRE Valeire,**
- : Birliği Şirketler Hukuku, Fiches Juridiques Suisses, s.281. (Çeviren: Araştırma Görevlisi, Ayşegül Sezgin Uysal)
- İktisadi Kalkınma Vakfı**
- : Avrupa Birliği'nin Şirketler Hukuku Müktesabati ve Türkiye'nin Uyumunu, İstanbul Mart 2003, s.11.
- KESKİN Ali Cenk**
- : Şirketler Hukuku Alanında Avrupa Topluluğu düzenlemeleri ve Avrupa Şirketi, 1. Bası, Kasım 2004 İstanbul.
- Kadir Has Üniversitesi**
Hukuk Fakültesi Dergisi
- : Sayı 1, Haziran 2013, S.15-32
- PULAŞLI Hasan**
- : Yeni Tüzük Hükümlerine Göre Avrupa Anonim Şirketi, Batider, C.XXI. 2002, S. 4.

- PULAŞLI Hasan** : Elektronik Ortamda Anonim Şirket Genel Kuruluna İlişkin Düzenlemelerin Evrimi ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunundaki Durum (Arslanlı Bilim Arşivi. s. 69. vd.)
- PULAŞLI Hasan** : Şirketler Hukuku Şerhi, Adalet Yayınları, C.1, 2. Baskı, İstanbul 2014
- TEKİNALP, Ünal** : Ortaklıklar Hukuku I, Yeniden Yazılmış Yeni Baskı, Güncelleştirilmiş 13. Baskı, İstanbul 2014.
- TEOMAN Ömer** : 1975 tarihli Son Tasarıya Göre- Avrupa Anonim Ortaklığında Genel Kurul, Tüm Makalelerim Cilt I-II (1971-2001), 2. Bası, İstanbul, Nisan 2012.
- TEOMAN Ömer** : Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarına Dinleyicilerin Katılması, İktisat ve Maliye Dergisi, C.XXIII S.3 (Haziran 1976).
- YILDIZ Şükrü** : Avrupa Birliğinin Şirketler Hukukuna İlişkin Yayımlanmış Konsey Yönergeleri, Atatürk Üniversitesi Avrupa Topluluğu Araştırma ve Uygulama Merkezi, Erzurum 2000.
- YILDIZ Şükrü** : Avrupa Özel Şirketi, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan Birinci Cilt, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2007

İnternet Kaynakları

- European Business Organisation Law Review 3; s.734-735
(http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2404620)
- CPS Corporate & Public Strategy Advisory Group, Şirketler Hukukuna İlişkin AB Müktesebat Rehberi, Nisan 2013, Brüksel & İstanbul, Nisan 2013, s.13.
(<http://www.mess.org.tr/content/MESS%20Şirketler%20Hukuku%20Nisan%202013%20-%20FINAL.pdf>)
- Jones Day, The European Company: An Opportunity in France Near Future, s.3.
<http://www.jonesday.com>.
- European companies in the UK: registration and administration: The European Company: Societas Europaea (SE): GPO6: <https://www.gov.uk/government/publications/european-companies-in-the-uk-registration-and-administration>
- Çamoğlu Ersin, Prof. Dr., Anonim Ortaklık Genel Kurulu İç Yönergesi Hakkında Düşünceler, Yaklaşım Dergisi'nin Temmuz 2013. <http://www.ticaretkanunu.net/anonim-ortaklik-genel-kurulu-ic-yonergesi-hakkinda-dusunceler-ersin-camoglu/>
- Elektronik Ortamda Anonim Şirket Genel Kuruluna İlişkin Düzenlemelerin Evrimi ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunundaki Durum, Arslanlı Bilim Arşivi. s. 69. vd.

<http://arslanlibilimarsivi.com/sites/default/files/makale/HasanPulasli-internetOrtamindaGenelKurul.pdf>